

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva
ulica 6 — Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Seles-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
8122, 8123, 8124, 8125, 8126. Maribor,
Gosposka ulica 11, telefon št. 2440,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Protižidovski veter iz Kremlja

Množestveni pokol trockistov v SSSR je že davno prekoračil ožje meje neposrednega moskovskega področja, posegel je v Belo Rusijo in Ukrajino, od tod pa na kavkasijske in srednjeazijske zvezne republike, da molčimo o Daljnem vzhodu, ki je itak podrejen izključno centrali. Težko je najti v teh krutostih logičen sistem, vendar je Stalinov gnev, sodeč po imenih, zašel v Evropi pretežno nosilce židovskih imen, drugod pa se je zrušil na one trockiste, katerih glavno nezadovoljstvo tiči v njihovem nacionalnem separatizmu.

Kakor vse kaže, Stalin na vse mogoče načine popravlja osnovno napako boljševizma, ki je v svoji pretirani doktrini o mednarodnosti prignil stvari do takega absurda, da so se v Rusiji v imenu mednarodnosti popeli na rodu za vrat vsi mogoči tučji, za Russe same pa so bile dobre komaj vloge druge in tretje vrste. Pod boljševiškim režimom je osobito začela cvesti pšenica židom, ki so se s prirojenimi spretnostjo in brezobzirnostjo tega plemena znali vrniti na prva mesta v državni upravi, vojski in stranki. Pri tej priliki je prišlo na površje tudi lepo število Gruzinov, Latisev in Estonev, vendar proti tem ruski človek nikoli ni imel nikake averzije. Vse drugače seveda stoji stvar z židi, ki so se bili tako temeljito polastili vseh vplivnih mest, da so silno kompromitirali rusko narodno zavest doma in pred inozemstvom. Sovjeti so se židovskega življa posluževali v prvi vrsti v borbi proti carizmu in pravoslavju. V tem pogledu res niso mogli dobiti boljših služabnikov, saj je žide naravnost gonil neotolajljivi bes po osveti in z veliko radostjo so se znali nad tema dvema nasprotnikoma židovstva. Toda v tem pravcu so lok le preveč napeli, ker so v svoj srd poleg carizma in pravoslavja vključili vse ono, kar je nosilo ruskonarodno obeležje.

V razvoju zadnjih let so se v Rusiji pokazale ravno najslabše strani židovskega narodnega značaja. Večna ideološka borba, ki je nekaj tipično židovskega, je močno slabila stranko ter silila vlado, da je trošila energijo v tej besedni kampanji, namesto da bi vse nedeljene sile posvečale ureditvi države. V takih, najčistejših jalovih in dlakopcepskih sporih so bili židje vedno mojstri in v tem je ona velika razdralna sila semitskega plemena. Na drugi strani se je semitski živelj izkazal za popolnoma nesposobnega za ustvarjanje konkretno delo, saj je znan prirojeni odpor židov do težkega telesnega dela ter do takega intelektualnega dela, ki prinaša vidne uspehe šele po daljšem času. Vendar je nesporno, da so se sovjeti močno okoristili z nekaterimi pozitivnimi lastnostmi židovskega življa. Pred vsem so bili židje v času velike politične razdibanosti zelo dragocena pomoč; kolikor boli pa so se razmere začele urejati, toliko bolj so Rusi čutili semite kot breme in vir vseh nevšečnosti. Slednji so seveda branili svoje pozicije in moralo je priti do obračuna z njimi.

Da smo pravični, moramo priznati, da so se izkazali židje v nekaterih panogah naravnost za nenadomestljive, bodisi zaradi specialne prirodne nadarjenosti ali pa zaradi dobrih zvez, ki jih imajo židje vsega sveta med seboj. Pred vsem velja to za trgovino, finance in za diplomacijo. V slednjem pogledu prihaja v poštev znana solidarnost židovskega življa, saj je znano, da so bili sovjetski poslaniki — židje od svojih soplemenikov v raznih državah vedno točno in izvrstno informirani o vseh važnih zadevah. V pogledu trgovine in finančne politike jim menda nihče ni kos. Kaj bi bilo z rusko trgovino, ki ni imela genialnega Rosenholza — Rusi ga pišejo Rozenzolgje — ki je organiziral sovjetsko zunanjo trgovino tako spretno, da je sovjetom preskrbel dovolj denarnih sredstev za izvajanje petletk. Pod njegovim vodstvom so se posamezne države spustile v divjo licitacijo, ki je dovela do tega, da je Nemčija dobavljala sovjetom stroje po ceni surovega jekla in se je morala še pri tej ceni boriti s tujo konkurenco, ki je nudila blago še ugodneje. Vse dobave iz inozemstva so Rusi plačevali z blagom in dobivali pri tem spocetka dve, kasneje pet, naposled celo deset let roka za poravnava računov. Razen tega je Rosenholz zaključil ugodna posojila v Nemčiji, Češkoslovaški in Angliji ter dosegel, da so dotične vlade jamčile upnikom za dolg. Rezultat tega je ta, da strokovnjaki cenijo zlati zaklad na 1200 milijonov, devizno zalogo pa celo na 3 milijarde zlatih rubljev, kar je v našem denarju približno 180 milijard dinarjev. Razen tega je prva petletka stala 84 milijard zlatih rubljev in je bila do 80% izvršena s uvozom iz inozemstva, druga pa celo 96 milijard, na kateri je inozemstvo

KITAJSKI USPEHI V ŠANGHAJU

Japonci so se morali včeraj umakniti na več krajih — Bitka za največje kitajsko pomorsko mesto vedno hujša

Šanghaj, 18. avgusta. br. Borba za Šanghaj se je tudi danes nadaljevala z nezmanjšano srčnostjo. Nad mestom so se vse dopoldne razvemale kratke, zato pa tem bolj ostre letalske bitke, v katere so posegale tudi japonske vojne ladje, ki so zasidrane Jangceckjangu ob izlivu Huangpuja, v neposredni bližini trdnjave v Vusungu. Japonska letala so dopoldne ponovno bombardirala severno postajo, pa tudi okraja Nangtao in Paoting. Kitajska letala so se davi pojavila nad vzhodnim delom mednarodne koncesije, kjer so se v poslednjih dveh dneh koncentrirali skoraj vsi Japonci, kar jih je še ostalo v Šanghaju. Odvrgla so v bližini japonskega konzulata več bomb. Dva Japonca sta bila ubita, več pa jih je bilo ranjenih.

Junaški odpor Kitajcev

O današnjih bojih za Šanghaj so se zvečele naslednje podrobnosti: Japonske vojne ladje in letala so dopoldne intenzivno obstreljevala kitajske postojanke v okraju Capeju in Jangcevu, kjer so Kitajci poneli malone obkolili japonske postojanke. Kljub hudemu obstreljevanju se Kitajci niso umaknili.

Ze včeraj so Kitajci na Jangceckjangu zaplenili 6 japonskih trgovskih ladij. Danes so jih potopili nad Vusungom, da bi onemogočili japonskim vojnim ladjam prodreti po reki navzgor. Hudi boji so bili tudi okrog severne postaje in Putunga, kjer so Kitajci dopoldne dosegli več važnih uspehov. V bližini Putunga so pregnali japonske mornariške strelce. Kljub zapornemu ognju z japonskih vojnih letal so prodrli skoraj za kilometer daleč od svojih poslednjih utrd. Celu v Kiangvanu in posebno v bližini dirkališča so bili Japonci prisiljeni preiti v defenzivo, čeprav so še včeraj nameravali izvršiti tam predor fronte in nato napasti kitajske postojanke pri severni postaji in v Capeju od strani. Tudi ob Sučovu so se morali omejiti na obrambo svojih napol pridtih vojašnic. Kitajcem pa je uspelo prekiniti zvezo med japonskimi postojankami v južnem in v zahodnem delu Hangeva.

Središče borb je bila zopet severna postaja. Ko so japonska letala v prvih popoldanskih urah ponovno napadla tamkajšnje postojanke, so na napad izredno močno reagirale kitajske protiletalske baterije, ki so tudi sestrelile tri japonska napadna letala. Japonska letala so pričela popoldne bombardirati kitajske postojanke od severne postaje proti Hongkiju z zažigalnimi bombami, tako da je v tem delu mesta nastalo okrog 20 požarov. Nekaj bomba je padla tudi na mednarodno področje v neposredni sosesčini Capeja in zadela gvatemalski konzulat. Druga je udarila v angleško jetišnico Wadlood, v kateri je okrog 6.500 kaznjencev, ki jih je bilo več sto ranjenih. Angleške oblasti so odredile, da se jetišnica takoj izprazni in jetniki ob prvi ugodni priliki premestijo v zasilne zapore onstran reke Huangpu.

Poleg tega so pričele danes eskadrile japonskih letal uničevati vse važnejše kitajske vojaške objekte v šanghajski okolici. 40 km južno od Šanghaja so razdeale južnoželezniško progo. Bombardirale so tudi dve kitajski letališči. Na letališču Čemidžangu so razdeale hangar in štiri kitajska letala, ki so bila v njem, na sosednjem letališču pa so uničila tri letala.

Japonci zasedli ameriški nebotičnik

Japonci so kljub protestom angleške stavbene družbe zasedli šele pred tremi leti zgrajeni nebotičnik Broadway Menhons na bregu reke Sučau. Nebotičnik ima 20 nadstropij. Po japonskih trditvah so gornja nadstropja uporabljali kitajski vohuni za opazovanje premikanja japonskih čet.

Beg inozemceev

Evakuacija tujcev z mednarodnega pasu se nadaljuje. Doslej je bilo odstraenih že več tisoč Angležev in Američanov. Danes je odpotovalo tudi več sto Italijanov in z njimi tudi nekaj švicarjev in špancev. Na ladji se nahaja tudi bivši italijanski finančni minister De Stefani, ki je na Kitajskem po nalogu narkinške vlade izvršil upravne reforme. Kljub temu je na mednarodnem področju ostalo še več desetstisoč tujcev, za katere pa mednarodne oblasti ne morejo prevzeti nikake odgovornosti. Tudi francoske konzularne oblasti so danes pozvale svoje državljane, naj se pripravijo za odhod. Kmalu za Italijani sta iz Šanghaja krenila tudi dva francoska parnika. Spremljale so jih nekatere francoske vojne ladje vse do izliva Jangceckjanga v morje.

udeleženo zopet s 30%. Vse te dobave so plačane z izvozom, ki ga je organiziral Rosenholz.

Danes pa so se razmere v Rusiji iz temelja spremenile in semiti so postali boljševikom opasnost za ustalenie notranjega miru. Semitski nemirni duh hoče tudi v štadiju ustvarjanja razkrjati, razdvajati in cepiti, kar seveda ostalemu prebivalstvu ni po godu. Značilno je, da so židje s svojo prenapetostjo izzvali ostro animoznost proti sebi in morda ne bo dolgo, pa bodo morali boljševiki revidirati svoj širokogrudni internacionalizem, ki je omogočil židom tak silni razmah. Doslej smo videli, da je pri vsakem

Letalski prostovoljci za kitajsko vojsko

V mednarodni koncesiji so danes kitajske oblasti ponovno pričele nabirati tuje letalske prostovoljce. Kitajci ponujajo pilotom po 1.200 dolarjev plače in po tisoč dolarjev nagrade za vsako sestreljeno japonsko letalo. Že danes se je prijavilo 10 Američanov in ruskih pilotov. Splošno pričakujejo, da se bo Kitajcem vdinjal tudi več nemških pilotov.

Moč japonske vojske na Kitajskem

Po informacijah agencije United Press štejejo japonske vojne sile v severni Kitajski skupno 80.000 mož. Okrog 15.000 jih je bilo angažiranih v Hankovu, 30.000 jih je razmeščenih na področju od Pekinga do Tientsina, 35.000 pa jih je pred Šanghajem.

V ofenzivi pri Pekingu

Po informacijah, ki prihajajo iz Santunga, so se pričele velike vojaške operacije tudi južno od železniške proge Peking — Tientsin. Kitajci so tam v ofenzivi. V zadnjih dneh so na tem področju zbrali večje oddelke vojaštva, na japonski strani pa so bili večji oddelki vojske umaknjeni s fronte in poslani pred Narkov ali pa na šanghajsko fronto. Kitajcem je uspelo potisniti Japonce nazaj in ogroziti že njih najvažnejše postojanke. Kakor zatrjujejo ima kitajska vojska na tej fronti nalogo prodreti za vsako ceno do Pekinga in potisniti kvantunsko japonsko vojsko nazaj proti Čaharju in severnemu Hopeju. Zaradi kitajske ofenzive so Japonci poslali iz Mandžukua in s Koreje tudi na to fronto v zadnjem hipu velika ojačenja. Njihove sile v Mandžukuo so tako močno oslabljene in je nastala nevarnost, da se prično v Mandžukuu upori elementov, ki so pod ruskim vplivom.

Japonski poraz pri Nankovu

Sele danes so prispele podrobne vesti o veliki bitki za Nankov, v kateri so bili Japonci hudo poraženi. Po informacijah iz kitajskega generalnega štaba je v tej bitki

Intervencija velesil

Anglija, Francija in Amerika bodo zahtevale umik japonske in kitajske vojske iz Šanghaja

London, 18. avgusta. p. Včerašnja konferenca ministrov, ki so se je udeležili razen min. predsednika Chamberlaina, ki pa je bil o poteku in sklepih takoj telefonsko obveščen, vsi člani vlade in tudi šefi generalnih štabov angleške vojske, mornarice in vojnega letalstva, je bila, kakor zatrjujejo dobro poučeni politični krogi, izredno velikega pomena za nadaljnji razvoj dogodkov na Daljnem vzhodu. Seja je trajala dobri dve uri in so na njej v glavnem proučevali položaj, ki je nastal po poslednjih incidentih v Šanghaju. O seji sicer ni bilo izdano nikako uradno poročilo, listi pa danes soglasno poročajo, da so obravnavali predvsem možnost skupne intervencije Anglije, Francije in Zedinjenih držav za prekinitev vojne med Japonci in Kitajci v Šanghaju.

Po tem načrtu naj bi Anglija, Francija in Zedinjene države solidarno intervenirale v Tokiju in Nankingu ter zahtevale, naj se japonska in kitajska vojska nemudoma umakneta iz Šanghaja in vsega njegovega področja. Oborožene sile omenjenih treh držav naj bi prevzele obveznost, da bodo čvale poleg svojih tudi japonske in kitajske interese v Šanghaju.

Med Londonom, Parizom in Washingtonom so se v poslednjih treh dneh vršila intenzivna diplomatska pogajanja, s katerimi je v zvezi tudi sestanek predsednika Roosevelta z državnim tajnikom za zunanje zadeve Hullom, ki ga je podrobno informiral o razpletu dogodkov v Šanghaju. Pogajanja med zapadnimi tremi velesilami se bodo nadaljevala, da bi se v glavnem že dogovorjena intervencija mogla izvršiti v Tokiju in Nankingu v čim krajšem roku.

Konferenca angleških ministrov, generalov in admiralov se je smoti nadaljevala. Smoti so se pričeli posvetovati že o takojšnjih podrobnih ukrepih, za zavarovanje angleških in drugih mednarodnih interesov na Daljnem vzhodu. Predvsem je bilo sklenjeno, da bodo v nasprotju s prvotnimi ukrepi poslani v Šanghaj nadaljnji oddelki angleške vojske iz Singapura in drugih oporišč na Daljnem vzhodu. V primeru nadaljnje poostre japonsko-kitajske spora bodo delno mobilizirani

razračunavanju v sovjetskih vrhovih padlo židov v odstotkih več, nego je židovskega prebivalstva v državi. Tudi v aferi Tuhačevskega, ki je otvorila novo čiščenje po vsej državi, so semite odlično zastopani in časopisje zapada vidi v tem čiščenju ost proti semitom in napoveduje, da bo iz Kremlja v tem pogledu odslej pihal še ostrejši veter. Tako bo moral židovski element polagoma le opustiti vse pozicije, ki se jih je bil osvojil v času revolucijskih zmešnjav, loveč v kalnem. Rusko morje se polagoma umirja in semiti bodo morali zopet zavzeti mesto, ki jim gre po njihovem številu in po njihovem pravem pomenu.

padlo 5.000 Japoncev in okrog 1.500 Kitajcev. Na obronkih pred nankovskim prelazom, kjer so se Kitajci zelo utrdili, so bile tri dni ljute borbe, Japonci pa so si zaman prizadevali zavzeti prelaz. V borbah so mogli le malo uporabljati tanke in motorizirane čete. Tudi letala so imela hude težave zaradi velikih nalivov, megle in neugodnega terena.

Japonci priznavajo sam, da so pod nankovskim prelazom naleteli na nepričakovan odpor Kitajcev, pravijo pa, da je treba neuspehe pripisati predvsem dejstvu, da se je 10.000 japonskih vojakov borilo proti deseterkratni kitajski premoči. Vsekakor se sedaj Japonci pripravljajo za novo ofenzivo.

Bojazen pred letalskimi napadi na Kanton

Hongkong, 18. avgusta. g. Vsi znaki kažejo, da se za prihodnje dni pripravljajo hudi spopadi v Kantonu in v Tientsinu med letalskimi silami obeh držav. Strah pred japonskimi letalskimi napadi na Kanton postaja vedno večji. Zenske in otroci bodo v kratkem zapustili mesto. Nekaj japonskih izvidniških letal se je že pokazalo severnovzhodno od Kantona. Japonci objavljajo, da so izvršili obsežne priprave za obrambo japonske naselbine v Tientsinu.

Splošna mobilizacija

Nanking, 18. avgusta. br. Kitajska centralna vlada je pripravila načrt zakona, po katerem se ji priznajo vsa pooblastila za splošno mobilizacijo. Zakonodajna zbornica je danes pričela razpravljati o tem načrtu in kakor vse kaže, bo do večera odoben. Pričakujejo, da bo vsak čas izdan ukaz o splošni mobilizaciji.

Nanking, 18. avgusta. w. Kitajska centralna vlada je odredila splošno mobilizacijo.

Japonski poslanik odpotoval iz Nankinga

Nanking, 18. avgusta. g. Japonski poslanik v Nankingu je zapustil mesto ter je odpotoval v Šanghaj. To smatrajo kot znak, da so diplomatska sredstva za ureditev kitajsko-japonskega spora izčrpana.

Angleška demarša

London, 18. avgusta. w. Diplomatska ofenziva Anglije za ocvanje nevtiralnosti mednarodne naselbine v Šanghaju se je danes pričela. Angleška poslanika v Tokiju in Nankingu sta dobila nalog, da proučita pri vladah Japonske in Kitajske možnost umaknitve čet s šanghajskega področja pod pogojem, da bi Anglija, Francija in Zedinjene države prevzele odgovornost za zaščito japonskih interesov na Kitajskem. Istočasno sta poslanika Anglije v Parizu in Washingtonu dobila nalog, naj bi francosko in ameriško vlado pridobila za skup-

Velike dobave čsl. industrije Kitajski

Praga, 18. avgusta. d. »Prager Tagblatt« je objavil zanimive podrobnosti o bivanju kitajskega finančnega ministra dr. Kunga v Pragi, ki je dovelo do zaključitve pogodbe o velikih dobavah, o katerih so trajala pogajanja že dalje časa. Med škodovimi tvornicami in kitajsko državo je bila sklenjena okvirna pogodba, po kateri dovoljujejo škodove tvornice Kitajski industrijski kredit 1.400 milijonov funtov šterlingov (okrog 1.400 milijonov Kč). Podrobnosti programa dobav bodo postopno določene, pri čemer bo Kitajcem prepuščena izbira proizvodov in do ločitve dobavnih rokov. Oficijelno je češkoslovaški tiskovni urad izdal le kratko poročilo o tem in so na pristojnih mestih glede podrobnosti pogodbe rezervirani, more pa se spoznati, da gre za izredno transakcijo, katere finančna podlaga se smatra kot zagotovljena. Ne zanikujejo, da gre po večini za dobavo vojnih potrebščin, vendar pa trdijo istočasno, da določa pogodba tudi dobave za gospodarsko obnovo Kitajske. Prevsem prihaja v poštev izpolnitev kitajskih železnih sodelovanjem češkoslovaških tvrdk.

Finančni minister Kung in drugi kitajski zastopniki so se mudili v zadnjem času tudi v glavnih mestih na zapadu, kjer so predvsem v Londonu in Parizu sklenili velike finančne kredite. Sporazum o dobavah blaga tu ni bil mogoč, ker so zapadne industrije zaradi svojega ogromnega oboroževalnega programa komaj v stanju zadoščati lastnim potrebam. Temu dejstvu se je treba predvsem zahvaliti, da so prišle pošteve češkoslovaške tvrdke. Dogovorjeni industrijski kredit v izredni višini 10 milijonov funtov šterlingov, bo izrpan postopno. Z dobavo ne-

no jamstvo v tem smislu. V merodajnih angleških krogih tej angleški diplomatski akciji ne pripisujejo preveč upanja in uspeh.

Amerika za zaščito svojih državljanov

Washington, 18. avgusta. d. Zedinjene države so kitajsko in japonsko vlado izredno opozorile, da ju bodo pozvale na odgovor za vsak napad na življenje in imetje ameriških državljanov.

MA in zbližanje med Anglijo in Italijo

Rim, 18. avgusta. br. Nocojšnji listi so objavili naslednjo vest iz Beograda:

Na bližnjem sestanku Male antante v Bukarešti bodo proučena, kakor zatrjuje beograjski politični krogi, tudi vsa vprašanja, ki so zvezi z najnovejšim razvojem odnosov med Italijo in Anglijo, kakor tudi stališče, ki naj ga zavzamejo članice Male antante napram temu zbližanju. Mala antanta v nobenem primeru ne bo mogla mimo nove situacije, ki se ustvarja na Sredozemskem morju v odnosih med Londonom in Rimom. Jugoslovska vlada z zanimanjem zasleduje sedanji razvoj zbližanja odnosov med Italijo in Anglijo ter smatra, da je izredno velikega pomena za splošno pomirjenje v Evropi.

Mussolini povabljen k nemškim manevrom

Pariz, 18. avgusta. p. Po vesteh iz Londona je nemški državni kancelar Hitler povabil italijanskega min. predsednika Mussolinija k velikim jenskim manevrom nemške vojske, ki bodo takoj po narodno-socialističnem kongresu v Nürnbergu meseca septembra. Agencija United Press poroča, da bo Mussolini obiskal 20. septembra tudi Berlin. »Daily Telegraph«, ki je običajno avtentično informiran o vseh italijanskih zadevah, pa je objavil pojasnilo svojega rimskega poročevalca, da se Mussolini bržkone ne bo mogel odzvati Hitlerjevemu povabilu. Predvsem se bo moral posvetiti bližnjim pogajanjem s Chamberlainom, pripravlja pa se tudi za potovanje na Dodekaneške otoke. Končno se v Italiji pripravljajo proslava 2.000 letnice rojstva Julija Cezarja, ki jo nameravajo proslaviti z izrednimi manifestacijami in pri kateri bo sodeloval tudi Mussolini.

Brezžični stik z Levanevskim

Moskva, 18. avgusta. o. Vladna komisija za organizacijo poleta v Ameriko preko Severnega tečaja je izdala danes poročilo, v katerem pravi, da je ruskim brezžičnim postajam uspelo priti v stike z Levanevskim. Sprejetih je bilo več brzojav, ki jih pa ni bilo mogoče dešifrirati. Ugotovljeno je bilo le, da so brzojavke od ponesrečenih ruskih letalcev.

Obisk dr. Hodže v Rumuniji

Praga, 18. avgusta. AA. Na povabilo rumunskega min. predsednika Tatarescu bo odpotoval predsednik čsl. vlade dr. Hodža dne 21. avgusta v Sighetu Marmatiej, odkoder bo napravil z rumunskimi državniki izlet v bukovinski hribovje. Dr. Hodža se bo vrnil iz Rumunije v nedeljo 22. t. m.

Horthyjevo potovanje v Avstrijo in Italijo

Budimpešta, 18. avgusta. AA. Regent Horthy in njegova soproga odpotujeta v kratkem zasebno v tujino. Najprej pojeta v Avstrijo, od tod pa prve dni septembra v Italijo, kjer ostaneta nekaj časa ob Gardskem jezeru in v Dolomiti. Od tod pojeta v Engradin v Švici, nakar se bosta vrnila na Madžarsko skozi Avstrijo. Potovanje bo trajalo dva tedna.

katerih proizvodov bodo takoj pričeli. Plačana bo deloma v gotovini, da se zagotovi potreba deviz za surovine. Nadaljnja plačila za dobave se bodo izvršila postopno, tako da bo vsakokrat odprt le manjši znesek celotnega kredita. Za varstvo svojih terjatev so dobile škodove tvornice vsa izredna jamstva, ki so običajna pri mednarodnih posojilih. Glede izvedbe obsežnega dobavnega programa še ni gotovo, ali bodo pri dobavah sodelovale tudi druge tvrdke, verjetno pa je, da bodo pri dobavi gotovih predmetov, ki jih škodove tvornice zaradi obveznosti na drugih straneh ne morejo dobaviti, tudi druge češkoslovaške tvrdke prišle do indirektnih koristi pri tem naročilu. V kakem času naj bi se vse dobave izvršile, še ni določeno, vendar pa izjavljajo na kitajski strani, da se ima program izvršiti najkasneje v 6 ali 7 letih, bržkone pa še prej.

Sestanek Litvinova in dr. Kunga v Gasteinu

Dunaj, 18. avgusta. AA. Zvezni predsednik Miklas je odlikoval kitajskega finančnega ministra dr. Kunga z velikim križem reda za zasluge. Dr. Kung je včeraj odpotoval v Genovo. V Avstriji se je eestal s sovjetskim komisarjem za zunanje zadeve Litvinovom, ki je bil te dni v Gasteinu.

Švicarska udeležba pri posojilu Kitajski

Bern, 18. avgusta. AA. Skupina švicarskih bank je v sporazumu z nizozemskimi sklenila prispevati k mednarodnemu posojilu Kitajski 100 milijonov švicarskih frankov.

Med Avstrijo in Nemčijo

Sporazum je sicer nekoliko omilil napetost med obema državama, nikakor pa je ni odstranil

Eden izmed mnogih kurioznosti evropske politike so zamotani odnosi med Avstrijo i Nemčijo. Kljub nedavno sklenjenemu sporazumu sta se oboje države stalno napetosti in med njima vlada tiha, neizbrisna mržnja, ki se kaže v stalni gverilji po časopisih in v upravnih odlokih. Od nedavno sklenjenega sporazuma so si v Berlinu oboje države postopno zavezojevanje Avstrije, doživeli pa so nemilo razočaranje v svojem optimističnem pričakovanju. Skoro edini uspeh, ki ga je doseglo mnogostevno nemško odposlanstvo, je to, da se sme v Avstriji prodajati biblija kljukastega križa, proslulo Hitlerjevo delo »Moja borba«. Kakor pa kažejo dejstva, se na Dunaju še vedno drže one prastare avstrijske politične modrosti, ki z eno roko daje, z drugo pa jemlje. V knjigarnah se je res pojavilo omenjeno Hitlerjevo delo v razkošni vezavi in zlati obreži, kakor se to spodobi za visokega avtorja, toda knjiga stane dvajset šillingov in zaradi svoje cene ni dostopna širšim krogom. V tem je znana dunajska divotnost, nad katero so v Berlinu ogorčeni. »Mein Kampf« je dovoljen in s tem bi bilo osebnemu kancelarjevemu prestižu zadovoljeno, cene ljudska izdaja dela, ki se prodaja v Nemčiji po eno marko, pa ne sme v Avstrijo, ker bi gotovo dobila na tisoče odjemalcev. Razen tega je določeno, da Hitlerjevo delo ne sme biti v izlozih razstavljen na odličnem mestu in v več izvodih, prodaja na obroke pa je sploh prepovedana.

Tiskovno premirje v praksi

Tiskovno premirje, — tretje te vrste, — je takisto zelo problematično vrednotiti in rajhovski listi ga sploh niso vzeli na znanje, morda pa so stari navadji krepko udrihajo po avstrijski vladi, očitajo ji predvsem neiskrenost in zvišano zahtevnost. Kljub vsemu se v Avstriji pozna, da je Nemčija do ekrajne možnosti omejevala denarne podpore avstrijskim Hitlerjevcem. Slednji ne prireajo več takih izpadov in demonstracij, o katerih bi se dalo skeptično, da so napravljene s tujo denarno pomočjo, zato pa se povsod ponavljajo sekature in smešnja domovinske fronte.

Oživljena delavnost kljukastih križarjev

Po znanih bučnih prizorih na kongresu bojevnikov v Welsu je morala vlada zopet nekoliko pritistiti, kajti taki nacistični izpadi, kakor so se pokazali ob imenovanem kongresu, obično škodujejo ugledu vlade ter očitno razgaljajo nemoč udarniških oddelkov domovinske fronte. Od Welsa dalje se opazja oživljena delavnost kljukastih križarjev in majhnih demonstracij, ki pa so vsak dan predrzneje. Hitlerjevci ne opuste nikakršne prilike, da se ne bi rogali domovinski fronti in njihovi prijemi so včasih tako posrečeni, da se zabava na račun vlade in vladnega patriotizma vsa avstrijska javnost. Nedavno se je n. pr. v nekim linskem listu pojavil oglas, v katerem nekdo ponuja na prosto »dobro ohranjen Dolflusov spomenik v Welsu«. Taki majhni zblodljaji so na dnevnem redu in s humorjem je borba najtežja, tako da je domovinska fronta postala tarča vseh zlobnih duhovitosti. Avstrijski listi, — zlasti katoliški, — plačujejo rajhove napade s tem, da priob-

čujejo ideološke članke proti razumu in preganjanju katoličanov v Nemčiji, s čimer postaja sklenjeno premirje iluzorno. Kljub vsemu pa kaže vlada svojo staro slabost v znanem polovičarstvu. Proti kljukastemu križu, za katerim stoji mogočni rajh, si ne upa nastopiti z vso strogostjo, da bi si na ta način zagotovila ugled in spoštovanje. Osebito se zadnji čas opazajo škodljive posledice širokogrudnosti, ki jo je vlada pokazala o priliki nemškega pevškega festivala v Vratislavi. S tem da je dovolila udeležbo avstrijskih pevskih društev, je napravila usodno napako. Tisoči in tisoči Hitlerjevcem so uporabili ugodno priliko, da so se sli duhovno okrepčali v tretje carstvo in po povratku so vsi ti tisoči postali navdušeni propagatorji in zagovorniki kljukastega križa. Samo iz Stajerske je potovalo na festival več kot šest tisoč pevcev, druge zvezne dežele pa niso bile nič slabše zastopane.

Slabost avstrijske vlade

Ta množestveni izlet v Vratislavo je seveda samo še povečal napetost med vlado in Hitlerjevcem. Dasi je vlada gospodar položaja, ne zna izrabiti svoje prednosti, ker bi bilo treba pač pokazati trdno voljo in doslednost. Po škandaloznih dogodkih v Welsu je nekaj časa kazalo, da bo Dunaj napel ostreje strome, ostalo pa je vse pri starem in Hitlerjevcem je še bolj zrasel greben. Za vzdrževanje reda ustanovljeni udarniški oddelki domovinske fronte ne smejo nastopiti, kakor bi radi in to tudi med najboljimi pristajali povzroča nejevoljo ter slabi njihovo udarno silo. Katoličanstvo dunajske vlade in kljukasti križ sta pač večna nasprotnika in v tem pogledu ni mogoče nikakršnega kompromisa. Ako bi vlada ne bila tako izrazito podvignjena cerkvenemu vplivu, bi si morala lahko pomagala iz zadrege s tem, da bi socializmom dovolila vsaj toliko svobode, kolikor jo daje Hitlerjevcem. Imela bi s tem v levih krakih lepo pomoč proti nacistom, toda s socialisti Dunaj ne računa več. Ti nimajo za seboj tako močne zaslonbe, kakor je mogoče v tretje carstvo.

Nov zakon o zaščiti države

Novi zakon o zaščiti države bo prišel pretežno v korist Hitlerjevcem. Vseboval bo novelizacijo mnogostevnih odlokov in naredb, izdanih v zadnjih treh kritičnih letih. Omili bo stroge določbe glede dvojne, — upravne in solne, — kazni za politične prestopke ter glede povrnitve škode, povzročene pri javnih izpadih. Dosej se namreč bili za povzročeno škodo materialno odgovorni tudi sorodniki prestopnikov, sedaj pa bo ta stroga odločba ukinjena. Institucija koncentracijskih taborišč ostane v veljavi, menda zato, da se obrani ta nemška specialiteta. Novi zakon vključuje vsemu pomeni nekaj povratek k upravnim prilikam v Avstriji.

Položaj dunajske vlade pa po vsem tem nikakor ni rožnat, in ako bi kolikšak popustila in nastopila pot proti normalnemu stanju, bi bili nje dnevi štehi. Dejstvo je, da v Avstriji gospoduje relativna večina, o kateri sodijo poznalci, da je tako šibka, da bi se zrušila v nič, ako bi dovolila državljanom tudi najmanjše svobode in v karšnokoli možnost sodoščevanja.

Beleške

Hrvatsko gledanje na konkordat

Hrvatski dnevniki se je odzval pozivu »Slovenec«, naj se jasno izjavi, kakšno stališče zavzema vodstvo hrvatskega narodnega pokreta do vprašanja sprejema konkordata. V uvodu ugotavlja, da se »Slovenec« ni ozri na njegovo prošnjo, naj publicira kot list z izjemnim položajem dr. Mačkovo izjavo, ki jo je dal londonski »Morning Post«. Glede na nasvet »Slovenca«, naj »Hrvatski dnevnik« kar sam ponatisne to zagotovo izjavo, pravi dr. Mačkov organ, da ga močno spominja na neko beleško iz »Samoupravca«, ki jo je citiral, bila pa je kljub temu na sredini cenzurirana. »Samoupravca« se je nato cinično oglašila, češ, da je redakcija »Hrvatskega dnevnika« sama cenzurirala to beleško, hoteč s tem dokazati svojim čitateljem, da ne sme niti tega objavljati, kar piše glavni organ JRZ. Po mnenju dr. Mačkovega organa »Slovenec« kot »katoliško glasilo ne bi smel biti tako ciničen. Ako pa že želi zvedeti naše stališče do vprašanja konkordata, potem mu povemo, da gledamo nanj prav tako, kakor na vse ostale zakone, ki so bili sprejeti brez sodelovanja hrvatskega narodnega predstavništva. To je naše načelno stališče.

Z drugimi besedami povedano, Hrvatov se konkordat ne tiče, in ga tudi ne bodo priznavali, kakor tudi ne vseh ostalih zakonov, ki so bili sprejeti brez njihovega sodelovanja.

Končno pravi »Hrvatski dnevnik«, da je pripravljen o svojem načelnem stališču do vprašanja konkordata še več pisati, če mu izposluje g. senator Smodej, ki stoji tako blizu »Slovenca«, za to potrebno carte blanche. Upamo, da bo »Slovenec« z našim odgovorom zadovoljen, najsi mu ni morda zaželen, kakor tudi njegovi gospodi.

Kolikor poznamo avtoriteto senatorja Smodeja, mu ne bo težko ustreči želji dr. Mačkovega organa. To tem bolj, ker se bo s tem sigurno prikupil Hrvatom in potem se nam obeta o konkordatskem vprašanju zelo zanimiva razprava, ki bo morda znatno razčistila položaj in postavila marsikatero stvar na svoje mesto.

Nova definicija hrvatskega vprašanja

Na raznih taborih JRZ po Sloveniji smo čuli od najbolj merodajnih slovenskih voditeljev že ponovno napoved, da bo njihova stranka poleg vseh drugih vprašanj rešila tudi hrvatski problem v zadovoljstvo vse države in prizadetih Hrvatov. Kako bodo speljali to veliko delo, za katero bi jim bili hvaležni pozni rodovi, sicer niso povedali. V opoldanski »Slovenčev« izdaji pa čitamo o hrvatskem vprašanju neke ugotovitve, ki nam dajejo misliti, ker dokazujejo, da so še za deveto goro časi, ko bo JRZ uredila to najtežje in najbolj pereče notranjepolitično vprašanje. »Slovenec« domneva namreč pravi, »da je ves boj Hrvatov in vsebina hrvatskega vprašanja osredotočeno okrog gospodarskih vprašanj.« Radovedni smo na odgovor »Obzorja« in »Hrvatskega dnevnika« na to tolačenje hrvatskega vprašanja. Saj sta oba že stokrat napisala, da hrvatsko vprašanje ni niti socialno niti gospodarsko, nego obče narodno vprašanje s stremiljenji, ki segajo daleč preko gospodarskih in socialnih okvirov. Zato je tudi postavil dr. Maček na čelo ureditve nacionalne strani hrvatskega vprašanja potem šle socialna in gospodarska vprašanja.

Ljotičev odgovor na poziv »Samouprave«

»Samouprava« je v svoji kampanji proti ilegalni literaturi posebno ostro napadla med drugimi tudi voditelja pokreta »Zbora«, Dimitrija Ljotiča, in mu očitala, da dopušča izrabljanje svojega imena za podpisovanje raznih pamfletov, ki so po vsebini sama laž in kleveta. Pozvala ga je, naj se javno opraviči zaradi teh »infamnih letakov«, ker bo sicer prisiljena obračunati z njim tako, da ga bo bolela glava. Na ta ljubeznivi poziv odgovarja Ljotičev organ »Otažbina« »Samoupravi« sledeče: »Samouprava« ni imela do sedaj prav nobenih obzirov napram našemu voditelju. Najboljši dokaz so številne tožbe, ki jih je vložil Dimitrije Ljotič proti glavnemu uredniku »Samouprave« zaradi klevet. Dimitrije Ljotič ne beži pred odgovornostjo zaradi podpisa na znanem letaku. Mi se bomo samo veselili, če se bo »Samouprava« vrnila na to vprašanje in nam izkazala čast s tem, da bo točko za točko pobila ugotovitve, ki jih je podpisal naš predsednik. Prepričani smo že sedaj, da ji bomo lahko primerno odgovorili.

V nedeljo dopoldne se je pripeljal v Smederevo Aca Stanojevič v spremstvu bivšega ministra Miše Trifunovića in se ustavil pri bivšem nar. poslancu Tajsiču. Kmalu po prihodu Ace Stanojevića je prišel tudi voditelj »Zbora« Dimitrije Ljotič, ki je potem konferiral s predstavniki starih radikalov nad dve uri. Razgovorjaki so se o skupnem nastopu zborščev in starih radikalov. Zaenkrat ni prišlo do nobenih definitivnih sklepov, ker Ljotič ni sprejel nekih točk predloženega sporazuma in je izjavil, da bo o njih še razmišljal.

Usoda starčka Martina

V Veržeju je služil 16 let zvesto in pošteno kot občinski sluga starček Žabota Martin, siromak brez premoženja. Kakor za druga društva in organizacije, je raznesel za malo nagrado nedavno po Veržeju tudi članom JNS vabila za občni zbor veržejske krajevalne organizacije.

To je strašno razsrdilo nekatere gospele v Veržeju. Eden od njih je napisal občinskemu uradu v Veržeju sledeče pismo: »Ali je tajništvo krajevalne organizacije JRZ znano, da je v ponedeljek občinski sluga nosil po trgu vabila za občni zbor organizacije JNS. Kako se more občinski sluga med uradnimi urami porabljati za take posle? Ali je občina tako uslužna bivšim odbornikom JNS? Člani JRZ odločno protestirajo proti takemu postopanju. S spoštovanjem za mnoge volilce N. N.«

Strankarski aparat je prišel takoj delovati. Krajevalna organizacija JRZ za Veržeje je poslala pismo občin, v katerem pravi: »Ker ima občinski sluga že več takih primerov na vesti in se tako dejanja gnusijo človeku, ki ima le kolikšnaj voštenja

Mitropolit Dositej in njegovo pokolenje

Nedržljivi »Slovenec« nadaljuje svoje napade na mitropolita Dositeja, obrekuje dalje in prinaša netočne trditve. S »Slovencem«, ki objavlja take gorostasnosti o uglednem dostojanstveniku pravoslavne cerkve, ne bomo polemizirali, pač pa moramo ugotoviti, da pravoslavni cerkveni dostojanstveniki, zlasti pa mitropolit Dositej, niso nastopali nestrpno proti drugim veroizpovedim. Skrb za svoje vernike in cerkev še nikakor ni verska nestrpnost, kar bodo morali priznati tudi gospodje okrog »Slovenca«.

»Slovenec« se trudi dokazati, da mitropolit Dositej ni srbske krvi in da je bil za svoje »zaslug« za popravoslavljenje na Češkoslovaškem poklican v Jugoslavijo ter tu postavljen za škofa. Vse to je grda laž in potvorba, kajti mitropolit Dositej je sin Janičija Vasića in njegove žene Roksande, torej Srb, rojen v Beogradu in ne v Banatu, kakor trdi »Slovenec«. Dositejev oče je bil iz Sumadije in je potem v prestolnici postal trgovec.

Mitropolit Dositej je šel po osvoboditvi odšel na Češkoslovaško kot delegat srbske pravoslavne cerkve na prošnjo tamšnjih pravoslavnih vernikov in sicer ne, da bi jih izpreobrnil v pravoslavlje, marveč da organizira pravoslavlje, ki se je že prej brez vpliva Dositeja razvijalo in

razpletalo iz katolištva in unitizma. Mitropolit Dositej ni bil zaradi teh »zaslug« v Jugoslaviji imenovan za škofa, kakor trdi »Slovenec«, ker je postal brez teh zaslug škof v Nišu že leta 1913. V Nišu je tudi leta 1934 izšla knjiga »Život i rad mitropolita Dositeja«, ki je »Slovenec« prav tako dostopna kakor nam in kjer se lahko kar hitro prepriča, kdo in od kod je mitropolit Dositej.

»Slovenec« se nam čudi, zakaj smo se zavzeli za pravoslavnega mitropolita. Da se razumemo: ne za njega, temveč za čisto navadno dostojnost. Naj bi se drnil kakšni beograjski režimski ali neregimski dnevniki ozmerjati kakšnega katoliškega škofa kot privravnarca Karla Pišto, to bi bil ogenj v strehi. Toda »Slovenec« je vse dovoljeno. Dnevnik, ki se ponaša kot glasilo Katoliške akcije in kot vir krščanske ljubezni, strpnosti in resnice, naganja nas, naj se preverimo pri cerkvenih matrkah, da je mitropolit Dositej bivši Slovák Karlo Pišta, namesto da bi se sam prej prepričal o tem, preden se razpiše s klevetami in podtikavanji.

Odkod je dobil »Slovenec« svoje tendence informacije o pokolenju mitropolita Dositeja, nas jako zanima. Dobro bi bilo, da bi povedal »svoje« viro.

Po njih delih jih boste spoznali

Pred tednom dni je napisala »Samoupravca« odgovor beograjski reviji »Javnost« na njeno ugotovitev, da »Slovenčev« napadajo napredne Slovence z najbolj lažnimi klevetami in govore drugače v Beogradu, drugače v Ljubljani. Glavni organ je ogorčeno pribil, da pri njih ni ne »Slovenčev«, ne »Samoupravca«, temveč samo disciplinirani člani JRZ, ki o vseh političnih vprašanjih enako mislijo, govorijo in pišejo, in to tako v Ljubljani, kakor v Beogradu in povsod. »Samoupravca« je v svoji centralistični nadutosti tako sama v sebo zaverovana, da očitno ne čita slovenskih glasil JRZ in meri njihovo pisanje po svojih terazijskih vidikih. Zato ji citiramo par rožice iz »Slovenčevega« opoldnevnika s prošnjo, da nam pove, ali se z njimi strinja po načelu, da pristaji JRZ mislijo, govore in pišejo isto v Ljubljani, kakor v Beogradu.

»Slovenčev« opoldnevnik zopet enkrat pobija centralizem, s katerim je sicer v najboljših odnosih in ga podpira na vseh poljih, da se razvija in krepji kakor še nikoli. Saj je že davno pozabljena decentralizacija in celo o okrožnih samoupravah ni čuti več glasu. O banovinskih niti ne govorimo. Kljub temu čitamo v »Slovenčev« opoldanski izdaji, »da je centralizem jedro in bistvo vse nesreče, ki nas Slovence zadeva na vseh poljih in nas zapostavlja ob vsaki priliki in povsod. Namesto, da bi povedal, kdaj mislijo to nesrečo odpraviti oni, ki so za to poklicani in odgovorni, pa napada »Jutroc«, da še zdaj poje

hvalo centralizmu, za katerega je iznašlo novo ime — unitarizem.

»Samoupravca« sedaj prošimo, naj nam pove, ali se strinja s »Slovencem«, da je unitarizem enačica centralizma in ali nima JRZ med prvimi točkami svojega programa tudi unitaristično ureditev države. Prav tako naj nam pove, ali se strinja s »Slovenčevim« mnenjem, da je tudi famozno »narodno edinstvo« (ušesca mu je pristavil »Slovenec« sam. Op. ur.) stvarno samo druga oblika za pospeševanje in utemeljevanje strogega centralizma.

V Beogradu propovedujejo ministri Janković, Stoešević in dr. Kaludjerčić potrebo jakega unitarističnega misli, krepitve jugoslovenstva in čuvanje narodnega edinstva za vsako ceno, v Ljubljani pa trdijo organi njihove stranke, da je unitarizem nesreča in šiba božja Slovencev, jugoslovenstvo fantom in narodno edinstvo samo famozna oblika za pospeševanje in utemeljevanje strogega centralizma.

Mi smo gospodom ponovno nasvetovali, naj za božjo voljo sedejo enkrat skupaj in se pomenijo o vseh teh stvarih, da bodo javnost in njihovi pristaji vedeli, pri čem da so. Od samega zabavljanja proti JNS, v katerem so do sedaj edino složni, tako mogočna tvorevina, kakor je JRZ, tudi ne more večno živeti. Posebno ne v današnjih hudo resnih časih, ki kriče po razčiščenju pojmov in gledanj na najbolj osnovna državna in narodna vprašanja.

Avtomobilska nesreča generala Naumovića

Užice, 18. avgusta. p. Popoldne se je pripetila tu huda prometna nesreča. Vlak je z vso silo zadel v avto, v katerem so bili komandant žandarmerije general Naumović, njegova soproga in načelnik oddelka za javno varnost pri komandi žandarmerije, polkovnik Stojčić. Soproga generala Naumovića je poškodoban v nekaj trenutkih podlegla. Stanje generala Naumovića je tako resno, da so zdravniki v skrbeh za njegovo življenje. Tudi polkovnik Stojčić je bil hudo poškodovan, vendar pa upajo, da ga bodo ohranili pri življenju.

O neredi je bilo izdano naslednje uradno poročilo: ob 13.02 je med postajama Šabari in Užicami na prehodu pri km 220 trčil avtomobil št. 1-228 v brzil vlak št. 305. Avto je popolnoma zdrobil. Potniki, divjijski general Jovan Naumović, orožniški poveljnik Josip Bojić s soprogo in dvema sinovima ter spremljevalec orožniški narednik so bili zelo nevarno ranjeni, šofer pa se je manj nevarno poobil. Ranjence so odpeljali v banovinsko bolnišnico v Užice. Vzroke nesreče bo ugotovila posebna komisija.

Jože Bradeško pri Žibertu na Trati

Ljubljana, 18. avgusta. V hiši znane Žibertove gostilne na Trati pri št. Vidu se zadnji čas izredno pogostokrat oglašajo nezaželeni gostje, ki iščejo po okolici Ljubljane sreče s tatvinami in vlomi. V torek popoldne je gospodinja po kosilu ostala sama doma. Vsa družina z gospodinjem vred je šla na travnik obračat mrvo.

Okrog 13. je gospa odšla v prvo nadstropje, kjer je imela v stanovanju nekaj opravka. Na lepem pa se je pritihoval znanjo neznan človek, obut samo v nogavice brez čevljev, in ko se je ozrla, je revolver naperil nanjo. Hkratu je zahteval od nje, naj pove, kje ima skrit denar in dragocenosti. Ko mu domača gospa od strahu ni mogla dati odgovora, je neznanec sam začel brskati po predalih in v naglici je po priliki nabasal nekaj plena v žepu.

V sebi, pozivamo celokupni odbor, da se posveti z vsemi silami delu za svoj gospodarski in kulturni napredek ter zboljšanje razmer ter ga odstavi od službe. Naše geslo bodi poštenost in pravičnost ter zakonitost. Veržej, 28. junija 1937. Tajnik Pučko in predsednik Novak Alojz.

Uspeh tega ultimata ni izostal, kakor je razvidno iz službenega pisma nesrečnemu Zaboti od 31. VII. 1937, ki ga je poslal v imenu uprave občine Veržeje njen župan Galunder. Vsebinska pisma je nadvse lakonična: »Po sklepu seje občinskega odbora z dne 25. julija 1937 se vam z današnjim dnem služba občinskega sluga odpove«.

Banjaluca ne odneha

Ponovno smo že navedli pisanje banjaluškega tednika »Otažbina«, ki se je kljub temu, da brani in zastopa politiko Kmetko-demokratske koalicije iz lokalnih interesov, postavil po robu proti obnovi stare Bosne in Hercegovine. Zaradi tega se je zameril zagrebškimi politikom, ki so tu doli toliko časa pritiskali na bivšega poslanca, proto Kecmanovića, kot člana konzorcija »Otažbina«, da je iz njega izstopil. Sedaj ugotavlja »Otažbina«, da gospod pravi sicer res ni napisal niti enega uvodnika, da pa tudi proti nobenemu ni protestiral. »Zal nam je, da je prota Kecmanović opustil boj za našo pokrajino. Mi bomo borbo nadaljevali, naj nas potem stari reaktor »Obzorje« napada in se se tako izpruže kot tolača in branitelj političnega programa KDK«.

Tedaj pa se je spodal v veči oglašil lovski čuvaj Jože Sušnik, ki je prišel v gostilno na četrtinko vina. Tat se je ustrašil in zbehal po stopnicah navzdol in iz hiše, Sušnik pa je na svojem kolesu pohitel za njim.

Na Sušnikovo vpitje so se pridružili še nekateri vaščani, ki so bili v bližini in so prav tako začeli loviti begunca. Ko ga je Sušnik že skoraj dohitel in skušal zgrabiti za vrat, se je tolovaj okrenil in sprožil revolver v preganjalca. Zadel ga je v levo ramo, da ni mogel več nadaljevati pregona. Neznavec je izginil v gozdu mimo nove vile Josipa Habeta in je bržkone pobegnil proti Sv. Katarini. Kakor sumijo, je bil neznanec Jože Bradeško, ki se je udomil v Polhograjskih dolomitih in rad zahaja na tatinske obiske po prostani okolici.

Odlikovanje

Beograd, 18. avgusta. p. Z redom Jugoslovenske krone 3. stopnje je bil odlikovan na predlog trgovskega ministra g. Anton Krečić, ravnatelj tovarne za dušik v Rušah, bivši narodni poslanec.

Nov grob

V Družinski vasi pri Novem mestu je umrla 17. t. m. zvečer v 59. letu starosti g. Jožefina Zorko, roj Gliba, soproga Florjana Zorka, bivšega župana občine Bela cerkev, načelnika krajevalne občinske odbora in šolskega odbora. Pokopniza zapuščala poleg soproga 8 otrok, med njimi znanega nacionalnega delavca g. Cvetka Zorka. Pogreb bo v petek ob 9.30 dopoldne na župno pokopališče v Beli cerkvi. Pokopnici blag spomin, hudo prizadetim naše iskreno sožalje!

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Hladni zrak je v prodiranju z Atlantika zasel skoraj vso evropsko celino in odrazil topli zrak na skrajni vzhod Evrope. Povprečnejšem valu se je zjasnilo v Panonski kotlini in na Balkanskem polotoku. Novi deževni val je v višini Alp in prodira proti jugovzhodu. Drugače je jasno vreme na vsem področju Sredozemlja. V Jugoslaviji se je povsod zjasnilo, na skrajnem severozahodu pa se je začel nov dež. Toplota se je močno dvignila.

Zemunska vremenska napoved: Nastopilo bo pooblačenje v severni polovici države, kjer se pričakuje tudi plohe. Jasno bo na Primorju in v južni polovici. Toplota se bo nekoliko dvignila.

Zagrebška: Precej stalno, bolj toplo, v splošnem pa oblačno vreme.

Dunajska: V južni Alpah po večini jasno in topleje.

Proti Santandru

Francova vojska skuša z obkoljevalnimi manevri prodreti proti Santandru

Salamanca, 18. avgusta. o. Po informacijah poročevalca agencije United Press je nacionalistična vojska, ki so jo republikanci ustavili severno od Reinosse, pričela prodirati proti zapadu in je davi zavzela Punta del Asudo, ki leži vzhodno od pogorja El Pardo. Preko tega vrha so poskusili nacionalisti prodreti na drugo stran Kantabrijskih gor, kar se jim je popoldne tudi posrečilo. Nacionalisti so vdrl v zgodovinsko mesto San Miguel dela Luenta. Tako so znova obšli utrjene postojanke republikancev v pogorju El Pardo. Očitno nameravajo sedaj prodreti po dolini reke Pas, ki teče sporedno v glavno cesto iz pokrajine Palencije v Santander. Nastala je nevarnost, da prodre v Alcedo, odkoder jim bo prodiranje proti Santandru zelo olajšano.

Letalski napad na begunce

Salamanca, 18. avgusta. d. Pri vkrcavanju 2.000 beguncem so se v Santandru odigrali večeraj pretesljivi prizori. Vkrčevanje na tovorni parnik »Thorpe bay« se je zavleklo, ker so hoteli sprejeti še nekaj vojaških vdov. Ker so ob 6.30 jutraj nacionalistični letalci podvzeli napad na luko, so ženske in otroci v paničnem begu hoteli pobegniti z ladje na kopno, da bi poiskali zavetje. Dva nadaljnja letalska napada sta izzvala ponovno paniko. Končno je mogel parnik po pretresljivih pri-

zorih odpluti na morje. V ponedeljek je zapustilo Avilles 3.000 beguncev, 1.200 nadaljnjih pa so odposlali iz Gijona.

Poostreni angleški obrambni ukrepi

Pariz, 18. avgusta. p. Po informacijah iz Londona so na večeršnjih konferenci v Londonu prisotni člani vlade razpravljali razen o položaju na Daljnem vzhodu tudi o varnosti trgovske plove na Sredozemskem morju. Poslednji incidenti v alžirskih vodah in pri Dardanelah so dali povod, da je bila snodi izdana stroga odredba vsem angleškim vojniim ladjam, da morajo v bodoče nemudoma napasti sleherni podmornico, ki bi brez vaskovke opozorila poskusila na odprtem morju ustaviti kakšno angleško trgovsko ladjo.

»Times« piše, da je ta odredba že veljala za španske vode, sedaj pa se razširi na Sredozemlje, najbrže zato, ker se je pripetil napad na neko trgovsko ladjo pred Dardanalami. »Daily Telegraph« poudarja, da se ima rabiti orožje ne glede na to, kakšne narodnosti je ladj, ki bi izvršila napad. »Daily Mail« piše, da si je pogosta napade na trgovske ladje mogoče tolažiti samo s tem, ker je Rusija odločena poslati valencijski vladi nove, zelo obsežne pošiljave vojnih potrebščin, da bi omogočila zmago republikancev.

Vojvoda Kentski odpotoval proti Grčiji

Dubrovnik, 18. avgusta. p. Vojvoda Kentski in njegova soproga sta s »Thos« odpotovala proti Grčiji. V grških vodah se bosta mudila nekaj dni, nato pa se zopet vrnila v Dubrovnik.

Iz državne službe

Beograd, 18. avgusta. p. Napredoval je v 3. položajno skupino 2. stopnje Albin Celigo, višji svetnik pristaniškega poglavarstva na Sušaku, ki je obenem premeščen v Split kot načelnik broderskega oddelka pri direkciji pomorskega prometa. — Za poverjanika v 6. položajni skupini je napredoval inž. Viktor Kravanja pri oddelku za gradnjo železnice v prometnem ministru. — Upokojen je vlakovodja Alojzij Brumen v 9. položajni skupini pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. — Za pristava v 8. skupini je napredoval prometnik Alojzij Rustja na Jesenicah. Podtelegrafist-zvničarika Rihard Zorn in Anton Kolbe na glavnem kolodvoru v Ljubljani sta napredovala za pomožna telegrafista v 10. položajni skupini. Podstrojevodja-zvničnik Pavel Krevh v Mariboru je imenovan za pomožnega strojevodjo-prometnik-zvničnik Julij Perdija-Mušin v Poljčanah pa za pomožnega prometnika v 10. položajni skupini.

Manevri na Siciliji končani

Trapani, 18. avgusta. br. Mussolini, ki se mudi v zapadni Siciliji, je dopoldne otvoril novo železniško progo, ki vodi iz Trapanija v Sigaresto Alcano. Nova železniška proga, ki predstavlja najkrajšo železniško zvezo med Palermom, Trapanijem in Marsalo, je veljala 630 milijonov lir. V Salemi je Mussolini izstopil iz prvega vlaka na tej progi in se pridružil kralju, prestolonasledniku in maršalom, ki so prisostvovali veliki vojaški paradi na bližnji ravnini. S to parado so bile zaključene italijanske vojne vaje v Siciliji. Pri paradi je nastopilo 50.000 mož redne vojske, več oddelkov fašističnih milicijov, oddelki mornarjev z vojnih ladij, ki so sodelovale pri vojnih vajah, ter oddelki letalcev. V Palermu se vršijo medtem velike priprave za manifestacije, ki so napovedane za petek, ko bo imel Mussolini tam svoj napovedani politični govor.

Francoski poslanik pri predsedniku vlade

Beograd, 18. avgusta. AA. Predsednik vlade dr. Stojadinović je sprejel opoldne francoskega poslanika grofa Roberta de Dampierra.

Naši kraji in ljudje

Lepota Slovenije gre po radiu v svet
Centralni Presburo bo oddajal reportaže v več jezikih
o naših turističnih krajih

Ljubljana, 18. avgusta. Kratkovalovna oddaja postaja Centralnega presbura v Beogradu bo s podporo g. bana dravske banovine izvedla od 20. do 29. avgusta veliko propagandno radijsko reportažo o najvažnejših turističnih mestih naše banovine. Ta reportaža je v prvi vrsti namenjena inozemstvu ter bo predstavljala najširšo propagando za naša letovišča in zdravilišča. Prenos bo obsegal Ljubljano, Bled, Bohinj, Kranjsko goru, Kamnik, Dobro, Rimske Toplice, Pohorje, Rogaško Slatino in Slatino Radenci. Poleg predavanj na našem, francoskem, nemškem in angleškem jeziku o teh krajih se bo vršila od 21.45 do 22.30 iz vseh teh krajev tudi muzikalna reportaža z zelo pestrimi sporedi. Popoln spored te reportaže je naslednji:

20.15 v italijanskem, ob 21.30 v nemškem, ob 21.45 do 22.30 muzikalna reportaža iz Dobrne (pevske in koncertni program).

27. avgusta, Rogaška Slatina: 13.45 predavanje v srbskohrvatskem, ob 20. v francoskem, ob 20.15 v nemškem, ob 21.30 v angleškem jeziku, ob 21.45 do 22.30 muzikalna reportaža iz Rogaške Slatine (pevske in koncertni program. Orkester Narodne opere iz Ljubljane).

Velike priprave za jesensko razstavo

Leseni ležeči zemljevidi — Razstave naših tiskarn

Ljubljana, 18. avgusta. Vedno bolj je razglašeno na vselejmu Kratek sprehod po vselejmušči vas pripravi, da bo letošnja jesenska razstava nudila neverjetno mnogo novega na ogled. Stopite mimogrede le v paviljon CSR. Tu je na delu znani naš kartograf in izdelovalec plastičnih zemljevidov g. Oskar Delkin. Samo dva spretna mizarja sta mu v pomoč, a kako lepe in velike zemljevide so že izdelali. Za je dovršen ležeči zemljevid, velik 7 kvadratnih metrov. Na njem je plastično prikazana kulturna stopnja naših Slovencev v posameznih srezih. Najvišje se dviga seveda prestolnica Slovenije, Ljubljana-mesto. Takoj ji sledi Laško, nato Radovljica, Kranj in ostali srez. Poslednja tri mesta so zavzeli srez Konjice, Lendava in Murska Sobota. Zemljevid je pripravljen izključno glede na slovenske čitatele in bi bila razporedba s priključkom nemškega tiska v Sloveniji nekoliko drugačna.

Pravkar dokončujejo ležeči zemljevid celotne etnografske Slovenije, na kateri bo prikazana razvojna stopnja slovenskega tiska v bivših kronovinah: primorski, kranj-

28. avgusta, Pohorje: ob 13.45 predavanje v srbskohrvatskem, ob 20. v nemškem, ob 20.15 v francoskem, ob 21.30 v angleškem jeziku, ob 21.45 do 22.30 muzikalna reportaža iz Maribora (Septet bratov Zivko in koncertni tenorist Avgust Zivko).

29. avgusta, Slatina-Radenci: ob 13.45 predavanje v srbskohrvatskem, ob 20. v italijanskem, ob 20.15 v nemškem, ob 21.30 v francoskem jeziku, ob 21.45 do 22.30 muzikalna reportaža iz Slatine-Radenci (pevske društvi »Drava« in »Jadran« iz Maribora).

Pripominjamo, da ima kratkovalovna postaja Centralnega presbura valovno dolžino 49.2 m ali 6.100 kc.

Imeti blesteče bele zobe!
To je tako lahko, ako uporabljate KOLYNOS. KOLYNOS daje zobem dražest, ki osvaja in nenadkritelj blek. In pomnite to: KOLYNOS je ekonomičen: on traja dvakrat toliko kot običajna zobna pasta, ker porablja samo en centimeter KOLYNOSA. Navdušen boste nad rezultatom.

KOLYNOS
DENTAL CREAM

do gotovo pršenitili ne samo našo javnost, temveč tudi tuje strokovnjake. Med slednjimi nam neprestano izkazuje posebno poštvalnost vseučiliški profesor dr. d'Estier, direktor novinarskega zavoda na monakovski univerzi. Poslal nam je in nam še bo polno dobrodošlega gradiva, da bo razstava čim bolj izpopolnjena in da bo poleg ogleda domačega novinstva omogočala razgled daleč po svetu. O beograjskem centralnem Presburoju smo že poročali, da se udeležijo razstave s posebnim oddelkom. Je pa tudi sicer pripravljen ustrezati v vsakem pogledu. Oddajal bo naše ustne novice za izseljenca, posodil bo 7 filmov in je pripravljen razširiti poročilo s slikami naše razstave po vsem svetu.

Radio Ljubljana uredi na razstavi svoj oddelki, da bodo obiskovalci razstave lahko gledali v studiju med koncertom in drugimi oddajami za našo razstavo. Poleg tega pa radio Ljubljana posname na gramofonske plošče narodne pesmi in moritote, ki jih bo na razstavi zapele oktet akademskega pevskega zbora z znanim solistom g. Župecom. S temi ploščami bo oživil slovenski prizor s pevskim moritotom in s prodajalnico raznih predhodnikov današnjega novinarstva.

V paviljonu »K« bo postavljena dvojna zvočna kinosaparatura (Philips), da bodo obiskovalci lahko ves dan gledali reportaže in poučne filme o novinarstvu in lepotah naše domovine.

Svoje udeležbo s posebnimi oddelki so zagotovile Narodna tiskarna, Jugoslovanska tiskarna, Delniška tiskarna, Tiskarna Merkur, Mariborska tiskarna, Cirilo tiskarna iz Maribora in tiskarna Blaskovih naslednikov. Nekateri druge tiskarne se bodo do oddelke. Oddelki za ženski tisk pripravljajo poseben odsek z go. Govekarjevo na čelu, kamor je tudi Slovenska kršćanska ženska zveza že imenovala svoje zastopnice. Novine se pridno zbirajo, gradivo prihaja od vseh strani, pri vsem tem pa je iskrena želja prirediteljev, da prispeva vsakdo, kar utegne izpopolniti to veliko razstavo naše tiskovne kulture.

Nogo mu je odrezalo

»Jutro« je poročalo o usodni nesreči kretničarja Antona Hrstelja, ki ga je v nedeljo ponoči v Trbovljah povozil vlak in mu odrezal nogo. Siromaku so sicer v ljubljanski bolnišnici otežili življenje, ostal pa bo vse življenje invalid. Ker sem bil kot gasilski samaritan na povratku z zagrebške gasilskega kongresa priča te usodne nesreče, ki žalostno izpolnjuje poglavje o težavni službi naših železničarjev in kretničarjev, navedem naslednje podrobnosti:

Okrog polnoči se je blizu postaje ustavil vlak. Vlakopremno osebo je hitelo po vagonih in žurno iskalo kakšnega zdravnika. Potniki niso vedeli, kaj se je zgodilo. Vprašam, kaj je bilo, pa sem dobil odgovor: »Povozili smo kretničarja!« Niso nas pustili z vlaka k ranjencu. Sele na prošnjo, da mu pomagam sem dobil od g. postajnega načelnika dovoljenje. Reče je ležal na nosilnicah in se vedno ogledoval odrezano desno nogo — odsekalo mu jo je kakih 8 cm pod kolenom. Povedal mi je, da je kretničar na čuvajnici št. 572 in je v tej službi obhodel vsak dan progo Zagorje — Zidani most. Nastopil je službo ob 11. in bil jo moral dokončati ob 7. zjutraj. Pri železniški službi je že od leta 1915. in je bil vselej na glasu vestnega delavca.

Kako je prišlo do nesreče? Strojovodja je naenkrat opazil, da je padla luč na progo. Ustavil je vlak in takoj pobral ponesrečenca, ki so sploh ni onesvestil. Ko smo ga nato imeli v vlaku, je lepo odgovarjal na vsa vprašanja. Vlak je imel že iz Zagreba 35 minut zamude. Ker smo radi nesreče čakali še v Trbovljah pol ure in ker ni bilo druge pomoči, smo ranjenca za silo obvezali ljubljanski in kranjski samarjani. Ljubljanski reševalci so bili po telefonu obveščeni, strojovodja je pospešil vožnjo. V 49 minutah smo bili v Ljubljani. Tu je že čakal reševalni avto in ranjenca so jadrno prepeljali v bolnišnico.

Ponesrečenec je poročen in ima 16letno hčerko Tončko, ki se uči v Ljubljani za šiviljo. Po vsem njegovem pripovedovanju lahko sodimo, da si nesreče ni sam kriv. Ognil se je prvemu vlaku. A ker je tam le ozek prostor, ga je pri srečanju drugi vlak potegnil pod se in mu odtrgal nogo pod kolenom. Povedati je treba, da v vsem vlaku nismo našli obvez. To je treba izpopolniti in prireditelji tečaj med železničarji za prvo pomoč v nezgodi.

S. G.

ZANIMIVA ZGODBA

»Ali si že slišal o Francu in njegovih smotkah?«

»Ne, — kaj pa je bilo z njim?«

»Franc si je naročil iz inozemstva sto smotk. Pošiljko je zavaroval proti požaru, smotke pokadil in zahteval potem zavarovalnino, ker so smotke zgorele.«

»Ali je zavarovalnica plačala?«

»Kje pa! Franca je ovdela zaradi namernega požigalstva!«

Spomini na italijanski letalski napad pred 20 leti

Levo Koroška Bela v razvalinah, desno gozdovi na Telečnjaku in Jelenkamnu v ognju (spredaj dr. Obersnelova vila)

20. avgusta, Ljubljana: ob 13.45 predavanje v srbskohrvatskem jeziku, ob 20. predavanje v francoskem, ob 20.15 v nemškem, ob 21.30 v angleškem jeziku, ob 21.45 do 22.30 muzikalna reportaža iz Ljubljane. Muzikalno reportažo iz Ljubljane bo izvajal Akademski pevski zbor pod vodstvom dirigenta g. Frana Marolta. Spored bo obsegal naslednje točke: 1. E. Adamič: Zdravica, 2. E. Adamič: Anze pobič, 3. F. Marolt: U kvošter B, rada šva, 4. F. Marolt: Sowdaša, 5. O. Dev: Flosarska, 6. F. Marolt: Pojdan u rute, 7. F. Marolt: Lubi konja jaše, 8. E. Adamič: Od mrtve dekle, 9. F. Marolt: Pastirska, 10. F. Marolt: Kangeljevska očet, 11. M. Tomc: Zeleni Jurij, 12. M. Tomc: Svatske pesmi, 13. F. Marolt: Ribčanje, 14. M. Tomc: Napojnica. To muzikalno reportažo iz Ljubljane bo prenašala tudi ljubljanska radio postaja.

21. avgusta, Bled: ob 13.45 predavanje v srbskohrvatskem jeziku, ob 20. v italijanskem, ob 20.15 v angleškem in ob 21.30 v francoskem jeziku. Od 21.45 do 22.30 muzikalna reportaža z Bleda (orkester).

22. avgusta, Bohinj: ob 13.45 predavanje v srbskohrvatskem jeziku, ob 20. v italijanskem, ob 20.15 v angleškem, ob 21.30 v nemškem jeziku, ob 21.45 do 22.30 muzikalna reportaža iz Bohinja (Planinski prizor, izvajajo domači igralci).

23. avgusta, Kranjska gora: ob 13.45 predavanje v srbskohrvatskem, ob 20. v nemškem, ob 20.15 v francoskem, ob 21.30 v angleškem jeziku, ob 21.45 do 22.30 muzikalna reportaža iz Kranjske gore (kranjska očet in vaški koncert).

24. avgusta, Kamnik: ob 13.45 predavanje v srbskohrvatskem, ob 20. v nemškem, ob 20.15 v italijanskem, ob 21.30 v francoskem jeziku, ob 21.45 do 22.30 muzikalna reportaža iz Kamnika (pevske zbor »Lirae«).

25. avgusta, Rimske Toplice: ob 13.45 predavanje v srbskohrvatskem, jeziku, ob 20. v nemškem, ob 20.15 v francoskem, ob 21.30 v angleškem jeziku, ob 21.45 do 22.30 muzikalna reportaža iz Rimskih Toplic (pevske in koncertni program).

26. avgusta, Dobrna: 13.45 predavanje v srbskohrvatskem, ob 20. v francoskem, ob

Jesenice, 19. avgusta. 14. avgust leta 1917 ostane prebivalstvu Jesenic in Koroške Bele v žalostnem spominu. Bilo je lepo poletno jutro. Okrog 7.30 je zatulila sirena v tovarni. Ljudje so začeli bežati iz hiš v domnevi, da je nastal požar v tovarni. Visoko v zraku pa je tisti čas brnelo 12 italijanskih letal, ki so v obliki klina brzela po dolini navzgor. Bil sem priča tega napada, stal sem na dvorišču Mencingerjeve, sedaj Gabrijelove hiše na Javorniku. Spominjam se, da so bile posledice napada naslednje: Letala, ki so začela krožiti nad tovarno so kmalu jela spuščati bombe. Vpijem nad ljudmi: »Hitro vsi v kleti!« Komaj se umaknem sam, je že nad Mencingerjevo hišo silno zabombalo. Nastal je strahovit pok. Nato vrisi in jok. Gospodarjeva hčerka Milica je obupana priletela v klet in je vpila, da je njenega brata Tončka ubilo. Vse to je trajalo le par minut. Bomba, ki je bila padla na dvorišče je napravila 3 metre globoko in široko jamo. Hiša je bila vsa preluknjana, v veži pa je ležal ubiti 14-

letni Mencingerjev Tonček.

Na pragu sosednje, Ravnikove hiše je tedaj stal rezervist Pesjak, ki je bil nedavno prej prišel na dopust. Mož, ki je bil že vaju talih in še hujših letalskih obiskov in ki je na bojiščih že neštokrat zrl smrti v obraz, je miril preplašene ljudi: »Saj ne bo nič hudega, saj bo minilo!« Tedaj pa je tresčila bomba. Drobec ga je ubil.

Bombe so padale tudi po drugih delih revirja, a k greči niso napravile večje škode. Padale so na hrib Jelenkamen, kjer so zanele silen gozdni požar. Gorelo je potem 14 dni.

Vojaško poveljstvo je hitro namestilo po hribih nad Jesenicami in Javorniku več protiletalskih obrambnih baterij. Izstrelki iz topa pa je nekje na Javorniku ubil domačega vojaka, ki so ga brž pokopali, da širša javnost tega ne bi zvedela.

Komaj so se ljudje nekoliko pomirili, že so sirene najavile okrog polnočnega, da se vnovič bližajo italijanska letala. Zjaj je nastal še silnejši poplah. Vse je drlo v

kleti in v gozdove. Največja gneča je bila v betoniranem vodnem prostupu pod tovarno. To pot so letala prizanesla Jesenicam in Javorniku. Tem hujše pa so z bombami obmetavala Koroško Belo, ki je tedaj pogorela skoraj do tal. Italijanski generalni štab je potem izdal o letalskem napadu naslednje poročilo: »Dne 14. t. m. sta dve naši eskadrili letal napadli važno železniško križišče Jesenice in vrgli 8 ton razstreliva na tovarno, kolodvor, železniške komunikacije in mostove, kar sta vse porušili in poškodovali.«

Očitno, da je to poročilo bilo daleč od resnice. Kajti vojaško pomembnih naprav bombe sploh niso dosegle. Bile so tri nedolžne smrtno žrtve, izmed objektov pa je posebno trpela tudi cerkev na Koroški Beli, ki ji je odbilo zvonic. Prebivalci Jesenic, Javornika in Koroške Bele so prezijvali takrat strašne ure, ki jim bodo ostale v nepozabnem spominu. Tem vztrajneje so zatorej iz vrst vseh, ki so to doživeli, in vseh, ki vedo, kako se narod oborožujejo, glasi klic: Nikoli več vojne!

Abbazia

JESENSKA SEZIJA

HOTEL QUISISANA & EDEN

NAJMODERNEJSI KOMFORT — NAJBOLJŠA CENTRALNA LEGA DUNAJSKA KUHINJA

ZA HTEVAJTE PROSPEKTE

Naša akademska mladina v Bolgariji

Varna, sredi avgusta. Danes se počutimo v Varni prav dobro. Ves dan lije kakor iz škafa. Zdi se nam, da smo doma. — Na Ljubljano mislimo vedno kakor sicer. Zato bom danes napisala, kako nam je ob zelenih bregovih Črnega morja, ki svojih obal ni manj lepo ne oblika, kakor Jadransko. Nad njim vzletavajo beli galebi in jadra se blešče v soncu prav tako lepo kakor pri nas.

Ob viharnem vremenu izmenja nežno sinjo barvo s temno zeleno. Jezno se zaganja s temnimi valovi na obalo. Domačini verujejo, da si prav danes, ko pišem to pismo, jemlje svoje žrtve. Čeprav je bilo jutro solčno, so nas svariili, naj ne gremo v kopališče. Smejali smo se jim, češ, naj ne bodo praznoverni. Zjaj smo veseli, da smo ostali doma. Tolažimo se z mislijo, da večno ne bo deževalo. Kmalu bo zopet tako lepo, kakor prve dni po našem prihodu.

Takrat smo zavzeti hodili po plaži in si ogledovali lepo varnsko kopališče, ki so ga pred nekaj leti uredili za razvajene tujce. Zabavala nas je množica kopalcev in čudili smo se vztrajnosti tistih, ki se cele dneve zibljejo na splavih. Menda se na ta način vežbajo za poznejše vožnje s parniki.

V vodo nismo hodili po stopnicah. Hoteli smo preizkusiti drče, ki jih stavlja kopališče na razpolago svojim gostom. Seveda le, če imajo v roki 2 leva. Se preden utegnesh zajeti sapo, imaš vodo v uštrh, v nosu, sploh povsod.

Gorje, če pokažeš, da se ne počutiš preveč dobro. Medtem, ko se nerodno porivaš iz koritca, kamor vtaknejo na drči žrtve,

se nabere okrog naprave mnogo ljudi, ki se vsi dobro zavedajo pregovora, da je škodoželjnost najstijesje veselje. Z junakiškim obrazom tje treba odjadrati na suho. Če kdo v določenem času ne pride na svetlo, skoči za njim reševalec v zeleni obleki. Tu jim pravijo »spasiteljniki«. Uprava jih je postavila nad 20, ker je ob vetrovnem vremenu morje silno razburkano in nevarno. Prav umetnik je, kdor tedaj ne pije vode. V reševalne namene so zgradili na koncu mola stolpa, s katerega opazujejo kopalec. Čim je videti, da komu pohaja sapa, skočijo za njim. So neverjetno spretni in požrtvovalno opravljajo svoje težko delo. Zadržijo smo nasteli samo dopoldne 7 obnemoglih, ki so jih rešili.

Danes počivajo tudi reševalci. Dež je nagnal celo najvztrajnejše kopalec. Letoviščarji so se poskrili po slaščičarnah in domovih. Kavarn, kjer bi človek vse popoldne v miru prebiral časopise, tukaj ni. Ceste so prazne, le zdaj pa zdaj vidim skozi okno premočenega kočijaža, ki hupa, kakor bi bil plačan za to. Za te vrste vozila vlada v Varni in v Bolgariji sploh zlata doba. Menda zaradi ilonativnih cest ne morejo uporabljati avtomobilov. Le avtobusi, ki jim tu pravijo »trambusje«, so kos razmežnim cestam. Kadar vidimo v Varni na ulici osebni avtomobil, se vsi ustavimo in gledamo za njim.

Ob lepem vremenu so ulice prav živahne, kljub temu, da ni velikoga voznega prometa. Zlasti zvečer se polnijo. Takrat se iz kavarn in restavracij oglašajo godbe. Če človeku ni žal podplavov, se lahko razpleše, da je veselje. Naša kolonija se večer za večerom suče v najlepši restavraciji

Varne, ki se imenuje »Grozde«. Uslužni Bolgari so nam preskrbeli v njej hrano. Kot bogati letoviščarji poslušamo dan za dnem najboljšo godbo v Varni. Kar čudno se nam zdi, če se spominimo, kako smo se pred tedni guli univerzitetne klopi in smo bili skromni dijaki.

Nekateri so hoteli posebej poudariti, da so se že popolnoma »živeli« v svetovnem letovišču Varni. Šli so v kazino in so se poizkušali z ruleto. Posledica njihove velike samozavesti je, da morajo štediti pri cigareтах, čeprav so tako zelo poceni. Prodali so svilene srajce in perilo, da so pokrili primanjkljaje v blagajni. Svila je v Bolgariji namreč nekaj dražja kakor pri nas. Uvoz je menda prepovedan, doma se pa izdeluje le v nekaj državnih tvornicah. Domačini ustavljajo po ulicah tujce in jih izprašujejo, če imajo morda naprda kaj svilenega perila. Živež je tu poceni. Zadržijo, ko sem se peljal v čolnu, mi je pripovedoval čolnar, da so tudi ljudje dobro plačani. Nekvalificirani delavci zaslužijo po 40 levov na dan. Pravijo, da s tem precej lažje izhajajo, prav zato, ker je živež poceni, kakor njihovi tovariši, ki so odšli po svetu in tudi v Slovenijo.

V Varni je dobro preskrbljeno za letoviščarje. Zlasti za nežnejše čuteče ljudi je preskrbela varnska občina. Kopališče se zvečer spremeni v promenado. Na stolpu, s katerega opazujejo podnevi reševalci morje, je zvečer vodomet. Razsvetljujejo ga z reflektorji v mavrinih barvah. Zato, da pride vodomet bolj do izraza, ugasnejo luči. Ko zaprejo vodo, jih spet prižgejo. Prvi dan se nismo vedeli, kako je stvar urejena. Stali smo v svojih najboljših oblekah na stolpu in se čudili, kako to, da ne pride nanj nihče, razen naše družbe. Treba je bilo nekaj prav hitrih skokov, da ni-

smo bili deležni barvastorazsvetljene prhe.

Za človeka, ki ne hodi na most, kadar brizga vodomet, so pa večeri ob polni luni, valovih in godbi lahko zelo romantični. Svetilniki si mežikajo iz vseh strani in v parku je mnogo klopic. Seveda so ob lepih večerih polne. Diskretnemu človeku se je težko odločiti, kam naj usmeri trudni korak.

Naša kolonija se v Varni zelo dobro spozna. Celu v gledališču smo že bili. Dobili smo brezplačne vstopnice za prvo in tretjo vrsto parterja. Gledali smo komedijo »Tri mata bašti« ali po naše »Trije očetjke«, ki je za letni program dosti sprejemljiva. Naslednje dni so prišli »gralci« iz Beograda in so dali »Otmeno družvo«. Stvar je napisala beograjska igralka Bobičeva in je bila Bolgarom in Srbom bolj všeč, kakor nam. V avgustu je v Varni glasbeni festival. Danes gremo na tretji simfonični koncert. Igra carski orkester, dirigira pa Saša Popov. Koncerti so imenitni. Naše konservatoristke so kar iz sebe od navdušenja.

Silno smo zaposleni. Včasih pa nam le ostane nekaj prostega časa. Takrat delamo izlete. Najprej smo si ogledali Evksinograd, letno rezidenco carja Borisa. Zal, je naša uprava združila izleta v Evksinograd in v Konstantin, kjer smo obiskali bolgarske tovarše. Bilo je premalo časa, hiteti smo morali skozi lepe parke, ki obdajajo gradič. Komaj smo imeli časa, da smo pogledali pred gradičem vodomete in bazene z lokvanji.

Nekateri so si skušali podpreti spomin s fotokamerami. Kmalu so nam povedali, da fotografirati ni dovoljeno.

Ze smo morali nazaj k trambusu. Godrnjali smo, da je to dirka, ne ogledovanja. Ko smo izstopili v Konstantinu, so nas

tovariši prijazno sprejeli. Takrat smo pozabili na jezo. Mislili smo le še na jugoslovensko-bolgarsko zblizanje in delali silo lepemu bolgarskemu jeziku. Bolgarom je prišlo na ušesa, da smo Slovenci zelo pošten narod. Zato so spremili vso skupino v star manastir. Hišica je neznatna, za naše pojme prej kmečka hiša kakor samostan. Spustili smo se skozi preozka in prenizka vrata po nekaj stopnicah v notranjost. Ni nam bilo žal. Posebnost samostana je ikona, ki daje odgovor na vprašanje, ali je kdo pravičen ali ne. Pravijo, da na njej ni nikakega lepila, vendar ostane eden lev, ki ga je pritisnil nanjo pravnični, nepremični na njej; nepravničnemu odpade. Po dolgem preizkušanju smo se prepričali, da je naša družba sestavljena večinoma iz nepravničnih ljudi. Zlasti smo strelili, ko je prišel plačalec. Neva iz Beograda svoj lev. Ne samo, da ni obstal. Odletel je v loku na tla. Tovariši je bilo nekoliko neprijetno, ostali smo se dobro zabavali. Z nado v arcu, da so Bolgari pošteni eni od nas, smo odšli v Studentski dom. Če je človek doma iz majhnih slovenskih razmer, kjer je že dom visokolek v Gradišču velikopotezno podjetje, ni čudno, da tukaj ostrmi. Skoraj vse stavbe v Konstantinu so počitniški domovi. Med temi so najlepši dijaški. Stoklo, terase, balkoni: kraste to moderno stavbo. Okusno opremljene sobe na desni strani vhoda so na razpolago dijakinjam, na levi pa kraljujejo dijaki. Za zabavo so urejene igralnice. Naši tovariši v njih šahrajo, kvartajo. Plešejo v pritličju v krasni auli. Uprava je ustregla tudi športnikom, uredila jim je igrišča. Ko smo prišli s plaže, vsi alani od morske vode, so nas povabili v sijajne kopališče s prhami. Na balkonih smo posušili mokre kopalne obleke, potem smo kakor doma plegli po

Inserate za knjige o razstavi slovenskega novinarstva

sprejema ljubljanska sekcija JNU

še danes in jutri

Domače vesti

• **Zahvala CMD.** Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se ob zaključku 48. glavne skupščine v Kočevju najpristnejše zahvaljuje vsem, ki so s svojim sodelovanjem pripomogli, da je skupščina tako sijajno in prisrčno uspela. Posebna zahvala vsem, ki so pripravili skupščinarjem tako lep sprejem ob prihodu na kolodvoru. Iskrena zahvala CM podružnici v Kočevju, ki je tako spretno in v vsestransko zadovoljstvo pripravila in uredila za kar najlepši in najtočnejši potek skupščine. V dolžnost si štejejo, da se prav posebno zahvalimo navzočim zastopnikom javnih oblastev in uradov, narodnim poslancem, predsedniku občine Kočevja, predstavnikom javnih korporacij in zastopnikom vitezkih, kulturnih, prostorskih in narodnoobrambenih društev. Zahvaljujejo se tudi mnogostevilnim delegatom podružnic, da so s svojo prisotnostjo dokazali zanimanje za narodnoobrambna vprašanja. Vsem našim podružnicam, prijateljem in podpornikom pa za požrtvovalno delo v minulem letu najiskrenejša zahvala in prošnja, da vztrajajo še nadalje v svojem nesebičnem delu za narodno obrambo.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

• **Obisk uglednega francoskega učenjaka.** V Zagreb je prišel ugledni francoski učenjak in pisatelj dr. André Rosambert profesor vseučilišča v Nancyu. Ugledni gost je že mnogo pisal o naši državi in v naših krajih se je že večkrat mudil. Letos je bil na Bledu. Iz Zagreba bo potoval v Split, potem pa preko Sarajeva v Beograd, iz Beograda bo odpotoval v Bukarešto, kjer se bo udeležil arheološkega kongresa.

Žene morejo po večkratni nosečnosti z dnevno rabo pol kozarca naravnih Franz-Josefovih grenčice, užite na tešče želodec, doseže lahko izpraznjenje črevesja in urejeno delovanje želodeca. — Franz-Josefova voda je davno preiskšana, najtočnejše priporočana in se dobiva povsod.

Ogl. reg. št. 15. 455/38

• **Le tako dalje!** Pri glavni skupščini CMD v Kočevju se je zadnji oglašil pri slučajnostih znan gospod in rekel: »Preden zaključim gospod prvomestnik zborovanja, naj izrečem samo še dve zahvali. Prva velja vsem nacionalnim Slovincem v Kočevju, ker so nas res ljubeznivo sprejeli, nas pozdravljali in obiskali s cvetjem. Druga zahvala pa velja častniku iz nasprotnega tabora, ki nas je že ob proslavi 25 letnice CMD naganjal s čirilmotodariji in je to storil tudi danes po tolikih letih. Prav srčna hvala mu na uslugi, da mu bomo lahko pokazali, ko namese prilika, kdo je ta veliki »Slovenec«, ki blati nas, ko skrbimo za naše obmejne brate. Prav srčna hvala mu! — Kot odgovor na ta napad je nabrala najvnetejša narodna dama v 10 minutah med zborovalci 500 din za kočevsko podružnico.

• **II. veslovaški pedološki kongres v Ljubljani 26., 27. in 28. t. m.** Poleg predavanja v plenumu, ki bodo 26., 27. in 28. t. m., bodo tudi predavanja v sekcijah 27. t. m. ob 14. ure dalje. Predavali bodo: V mladinske biološke in higienske sekciji v dvorani Delavske zbornice: dr. Josip Klimeš, asistent zobne klinike iz Brna, dr. F. Skalout, univ. prof. iz Prage, dr. Zahradka, univ. asistent iz Brna, dr. Ratkovec iz Brna, dr. F. Bartoš, primarij iz Zlatica, dr. Škrl iz Ljubljane, dr. Karpe, primarij iz Prage, dr. Popel iz Brna, dr. Higy Mandić, univ. prof. iz Zagreba in Vojko Jagodič iz Ljubljane. V psihološki sekciji — Frančiškanska dvorana: dr. Čmelar iz Brna, dr. Boris Stefanović univ. prof. iz Beograda, L. Korarikova, prof. iz Brna, dr. B. Havranek, univ. prof. iz Brna, dr. Jakša Bikowski iz Poznanja, dr. Slobodan Popović iz Beograda, dr. Šzuman iz Krakowa, dr. Zavorski iz Poznanja, Vilko Mazi iz Ljubljane, Anica Černejeva, France Brenk ter Manica Mahkotova iz Ljubljane, dr. Kratina iz Brna, dr. Vanjek iz Brna in Ema Deisinger iz Maribora. Sekcija sociološka in socialno zaščitna: dvorana (mala) Filharmonične družbe v Ljubljani: Vinko Möderndorfer iz Ljubljane, dr. Slobodan Popović iz Beograda, Rudolf Koblica iz Ljubljane, Josip Juranič in Vojko Jagodič iz Ljubljane, G. Pirjev, inspektor iz Sofije ter dr. Franjo Zgeč iz Celja. Sekcija za uporabno pedologijo — dvorana Mestnega magistrata: dr. Popović iz Beograda, Jakob Šolar iz Ljubljane, Cenko Cvetakov iz Sofije, Edin Boje iz Ljubljane, dr. Zlatko Prager iz Zagreba, Albert Žerjav iz Maribora, Brana Sušević iz Zagreba, Ivan Kanjuh iz Bitolje, Josip Kubalek iz Prage, Gustav Šilih iz Maribora, Jaroslav Pokorny iz Pardubic, Branko Goslar iz Ljubljane in Mirko Ferencak iz Ljubljane. 28. t. m. popoldne ob 6. bo zaključno zborovanje na Taboru. Sprejeti bodo resolucije in predlogi. Razstave, ki bodo na ljubljanski gluhonemnici, že ureja posebni odesk. Snov zanje je dospela iz Českoslovaške. Tako prikazuje reformnošolska razstava iz Zlatica razvoj reformne šole in njeno sedanje stanje. V pojasnilo služijo slike, modeli in diagrami. Za razstavo povojne slovenske mladinske knjige, ki jo organizira Mladinske matice, je dospelo precej gradiva iz Jugoslavije in Českoslovaške. Razstavo o zaščiti dece organizira Unija za zaščito dece. Samorasi risariki izdelka dečka od starosti od 2. do 11. let so zbrani na ca 1000 risbah, ki prikazujejo celoten razvoj le spretnosti pri mladostniku. Nad vse zanimiva bo razstava o pomočnem šolstvu v CSR, ker je ravno to šolstvo služilo za vzgled pri reformi drugih šol. Vse razstave bodo obsegale 12 sob. Udeleženci imajo prost vstop, za ostale je vstopnina Din 2. — Prijave sprejema Pripravljalni odbor v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

BOUVIER
VINO V SODEKIH
GORNJA RADGONA

• **Streli ljubljanskega strelskega okrožja** se pozivajo, da se v čim večjem številu udeležijo strelskih tekem, ki bodo v soboto in nedeljo celodnevne (od pol 9. zjutraj) na vojaškem strelišču ob Dolenjski cesti v Ljubljani. — Prireditev je pod pokroviteljstvom gosp. generala Tončiča, komandanta dravske divizije in predsednika mestne občine g. dr. Adlešiča. V nedeljo ob pol 9. bo na strelišču pozdrav in svečan sprejem gospodov pokroviteljev, raznih zastopnikov in gostov. K tej slavnosti, kakor tudi k razdelitvi nagrad dobrim strelcem, ki bo v nedeljo ob 20. v restavraciji na glavnem kolodvoru je najljubše vabljeni vse članstvo in prijatelji strelskega športa. — Uprava okrožja.

• **Brat ruskega letalca Petra Levjanjevega živi v Beogradu.** Reporterji beograjske »Politike« so odkrili v beograjski ruski koloniji brata slavnega ruskega letalca Levjanjevega. To je 29-letni Grisa, student tehnike, ki se preživlja na ta način, da kot član dijaške zadruge raznaša po mestu mleko. Tehnik Grisa in letalec Peter sicer nista brata, a vendarle v temnem sorodstvu, ker sta bila prava brata njuna stara oče. Tehnik Grisa dobro pozna svojega slavnega sorodnika. Rodbina Levjanjevskih se je pred kakimi 300 leti preselila v Rusijo iz Poljske. Njeni člani so zdaj raztreseni daleč po svetu. Kakor Grisa tako živi v naši državi tudi njegovi oči in njegova sestra, druga sestra je v Grčiji, brat pa menda v Ameriki. Ponosno je Grisa zatrjeval, da so vsi člani njegove rodbine pogumni in ponosni ljudje. Grisa je spoznal svojega slavnega sorodnika leta 1916 v mestu Sumi v harkovski guberniji. Peter je takrat obiskoval sevastopolsko letalsko šolo. Tudi kadar je bil pri svojih sorodnikih na obisku, je bil ves zatopljen v svoje avionske modele. Po mnenju Grise je slavn letalec zdaj star kakih 40 let. Svoje razgovore z novinarji je tehnik Grisa zaključil v prepričanju, da se bo njegov slavn sorodnik srečno vrnil.

• **Propaganda poljskih radijskih postaj za naš Jadrán.** Poljaki so na svojih radijskih postajah uvedli zanimiv način turistične propagande. Vneto se priporočajo potovanja na naš Jadrán. Urednik poljsko-jugoslovenskega »Pregleda«, Anton Chodczynski je napisal igrokaz »Potujmo na jug, na sinji Jadrán«. Glasbo tega igrokaza pa je priredil član poznanjske operete Stanislav Ruy. Proza igrokaza je poljska, pojo pa se tudi naše pesmi. Prva prireditev bo 24. t. m. ob 20. na radijski postaji v Poznanju. Zabevna in propagandna emisija bo trajala 40 minut in njen program bo objavljen v poljskem in srbohrvatskem jeziku.

• **Vaš dom vam postane zdravilišče,** ako uživate domačo, povsem naravno namizno in zdravilno KOSTRIVNIŠKO mineralno vodo!

sobah. Pogumnejši so se celo zleknil na postelje bolgarskih tovarišev, ki so bili tisto popoldne zaradi nas brez spanja. Zbudil nas je zvonec, ki je poklical k obedu. V prostorni jedilnici so nam študentje sami postregli. Tudi kuhajo sami. Vsak dan si določijo dežurne, ki morajo skrbeti, da je dobro preskrbljeno za telesni blagor ostalih. Med obedom so nam Bolgari povedali, da je dom zgrajen iz sredstev univerzitetnega zdravstvenega fonda. Na semester plačujejo približno tolikšno takso kakor mi. Ob njihovem pripovedovanju sem v mislih videla lep dijaški dom, ki bo gotovo v nekaj letih tudi pri nas zrasel iz sredstev Zdravstvenega fonda. Morda kje ob obali, ali pa na Bohinju in Bledu. Saj je lepih prostorov tudi pri nas v Sloveniji mnogo.

Po obedu smo si ogledali Konstantin. Napis na lepih stebrih kažejo, da so last korporacij, združenje Bolgarsko združenstvo je znano. Pravijo, da je precej bolj razvito kakor v Sloveniji, ki tudi ni zadnja. Poleg združenih letovinskih domov je v Konstantinu veliko zdravilišče za bolnike s kosto tuberkulozo. Če omenim še lepo urejen park, sem omenila vse, kar je videti v Konstantinu.

Svečda je menda omembe vredna tudi naša zabava v domu. Po večerji smo se vrtili ob zvokih radia. Ob eni smo se poslovili od Konstantincev. Trajalo je dolgo, kakor bi nam bilo odrinuti v Ameriko. Končno smo bili zbrani. trambus je odpe-

ljal, pa se je kmalu spet ustavil. Voznik je zahteval, da plačamo še enkrat, ali pa naj izstopimo. Stvar je zbudila mnogo slabše volje. Nekateri so hoteli peš domov, drugi so se pa zadovoljili z neugodno kritiko na račun naše uprave. Končno bi človek prisodil in zaupal, da se zna pogoditi za ceno. Utrojenost je bila vzrok, da smo godrnjaje vsi še enkrat plačali. Uboga uprava je bila zato deležna ves teden raznih opazk.

Naslednji dan so nam Bolgari vrnili obisk. Vodili so nas po Varni. Z njimi smo bili v akvariju, ki je navdušil naše prirodoslovce. Geografi so pa skoraj napravili korenine pred reliefom Črnega morja, ki je pred akvarijem. Velik je približno tako kakor bazen pri tivolskem vodometu. Zaznamovana so v njem mesta ob obali, doline, reke in morje pa je celo zalito z vodo. S težavo smo odpravili strokovnjake od zanimivosti in jih porinili v avtobuse. Ogledali smo si nekaj kilometrov iz Varne ležečo grobnico Jagelona Vladislava II., ki je padel v bojih s Turki. Grobnica stoji na gričku. Nad staro majhno stavbo so napravili ličen paviljon. Na terasi je vrezana karta, ki kaže, kako so se pomakale čete sultana Murata. Silno lep je pogled na polja, sredi katerih je našel počitek poljski kralj. Po njih se pasejo črede in pastirji si igrajo na piščali tožne bolgarske pesmi.

Nekaj posebnega je pokrajina ob izluku reke Kamčije v Črno morje. Tja smo

• **Ponarejene poštna nakaznica so našli** tudi na pošti v Prizrenu. Sleparije s poštnimi nakaznicami je zasnoval konzorcij spretnih sleparjev, ki morajo natančno poznati vso poštno manipulacijo. Nakaznice so bile dobro ponarejene in so bile velike sleparije prepričane le na ta način, da so na nekem poštnem uradu opazili ponarejen podpis uradnika, ki tam že ni več v službi. Prve ponarejene nakaznice so, kakor znano, našli pri pošti v Varni in v Zagrebu, a ker so jih zdaj našli tudi v Prizrenu, je gotovo, da so bile sleparije zasnovane še v večjem obsegu, kakor se je prvotno mislilo.

• **Udeleženci kongresa esperantistov v Zagrebu** je od prometnega ministrstva odobrena polovična vožnja, ki velja od 3. do 9. septembra. Kongres bo 5. in 6. septembra v Zagrebu in so se že prijavili udeleženci iz Beograda, Ljubljane, Maribora, Splita, Novega Sada, Subotice, Vinkeve, Delnice, Celja, Logatca, Osijeka, Bjelovara, itd. Prijave se sprejemajo do 4. septembra.

• **Novi grobovi.** V Črnomlju je umrl g. Jakob Sinkovič, posestnik, gostilničar in mesar. Uglednega pokojnika bodo danes pokopali. — V Ljubljani je umrla gospa Ana Šket. Pogreb bo jutri ob 16. s Celovške ceste 72. — Nadalje je umrl v Ljubljani g. Viktor Herksel, star 45 let. Pogreb bo jutri ob pol 17. iz Gradišča. — Pokojnim blag spomin, žalujotim naše iskreno sočustvo!

Vaše zdravje čuva
„Lasta“ sladna kava

• **Sinjska ajka,** ki spada med najstarejše viteške igre, udomačene v naši državi, se po stari tradiciji prireja na dan Velike gosposnice 15. avgusta. Letos pa so napravili izjemo in bodo tekme alkarjev v nedeljo 22. t. m. Te tekme se prirejajo v spomin na leto 1715, ko so Sinjanci premagali Turke ter rešili tako vse Primorje. Slikoviti prireditvi bo v nedeljo prisostvovalo mnogo domačih in tujih gostov.

• **Z letalom v Celovec!** Tri ure potrebujete, da se pripeljete z vlakom iz Ljubljane v Celovec, vrhu tega ste izpostavljani še neprijetnosti event. zamud, ki se dandanes tolikrat pojavljajo na naših železnih, kar vas upravičeno spravlja v slabo voljo. Če pa potujete z letalom, ste v dobrih 20 minutah že v Celovcu, pa ste deležni še edinstvenega užitka, ki vam ga nudi to potovanje s prelepim razgledom na našo Gorenjsko in Karavanke. Moderno trimotorno Junkersovo letalo družbe Oelak vozi vsak torek, četrtek in soboto. Ob 15. se dvigne v Ljubljani in prispe v Celovec že ob 15.20 uri. Vožnja na tej progi velja le 200 din. Družba petih oseb uliva 20%, od šest do deset oseb pa 30% popusta od vzorne cene. Če se vas zbere družba 6 ljudi, se lahko peljete v Celovec že za 140 din. Ne zamudite ugodne prilike. Vse informacije dobite pri Aeroputu, telefon 36-21.

• **Novi motorni vlaki za naše železnice.** Jugoslovenska železniška uprava je nedavno naročila sedem novih motornih vlakov po tri vagona. Naročilo izvršuje tovarna Ganz & Comp. v Budimpešti, a vozovi bodo veljali okrog 20 milijonov dinarjev. Na jugoslovenskih železnih je doslej v obratu le nekaj takšnih voz, ki pač na najdostopnejši način ustrezajo potrebam moderne železniškega prometa in udobju potujočega občinstva. Čeprav je področje ljubljanske železniške direkcije po razmahu omrežja, donosnosti prometa in nivoju turizma na prvem mestu v državi, doslej Slovenija še ni bila deležna niti enega motornega voza. Zdjaj bodo imele naše gospodarske in turizmske instance, pa tudi naša železniška direkcija hvaležno priliko, poskrbeti na odločilnih mestih, da pri razdeljevanju nove pošiljke motornih voz Slovenija ne bo vnovič prezrta.

Abonenti dobe najboljšo
domačo hrano pri „Levu“

• **Krka je napravila neznanega utoplenca.** Pri Dobravi v šentjernejški občini so v Krki našli neznanega moškega, ki je pač izvršil samomor. V njegovih žepih so namreč našli več kilogramov tolenega kamena, ki si ga je bil pred skokom v valove naložil, da bi si prikril prežoden povratek na svetlo. Po kamenju sodijo, da je utoplenec iz kakšnega kraja ob gorenjem toku reke. Pokojnik je moral biti 40 do 50 let star in je 162 cm visok. Neznanka, ki ji bi brez vsakih dokumentov, so zagrebeli na pokopališču na Otoku v škocijski fari.

• **Izlet v Postojnsko jamo in na povratku k odkritju spomenika kralja Aleksandra I.** na Rakeku dne 5. septembra t. l. Posebni vlak: odhod iz Ljubljane ob 7.10, povratek v Ljubljano ob 22. uri. Vožnja, vstopnina in skupni potni list 66 Din. Prijave sprejema dnevno od 10. do 12. in od 16. do 18. Zadruga železniških uradnikov »Dome« v Ljubljani, Hotel Metropol, novo poslopje, I. nadstropje.

• **Obledete obleke barva v različnih barvah** in pilisra tovarna JOS. REICH. 1.

napravili poslednji izlet. Dve uri smo se vozili z motornim čolnom. Ker motorni čoln ne more v ozko rečico, smo se morali potruditi peš po vročem pesku. K sreči ni bilo daleč do gostilnice, kjer smo si opomogli po velikem trudu. Sicer ni bila takšna kakršne so naše slovenske, a postregli so nam dobro. Stene so iz ločja. Ometane so z ilovico in nekoliko pobeljene. Tako so napravljene tudi ostale kočice male naselbine ob Kamčiji. V njih domujejo bratati Rusi, ki so se baje preselili sem še v času, ko je Peter prepovedal nositi brade. Nekoliko nenavadno so se nam zdeli v ruskih srcah in škornjih. Opazili so naše začudenje pogleda in so ljubezno pojasnili, kako so prišli sem. Medtem, ko so nas v majhnih čolnicah prevažali po Kamčiji, smo postali skoraj prijatelji. Dovolili so, da smo jih fotografirali sredi romantične vožnje po rečici, katero obdaja na obeh straneh pragovi in ki je vsa zaraščena z ločjem in lokvanji.

Ves dan smo preživeli ob reki, stikali smo po pragozdu in si ranihi na trnju roke in noge. Kajti tu ni promet urejen tako kakor v Ljubljani pred pošto. Ni prijaznih belih orokavičenih gospodov, ki bi odstranjevali prometne ovire. Zato smo prišli prav utrujeni domov. Zdjaj smo si že opomogli in posebno ženski del naše kolonije se z vneto pripravlja na letopote tekme.

ST. M.

• **Udeležite se prireditelj in omenih svetobnih izletov,** ki jih priredi Izletna pisarna M. Okorn, in sicer: enodnevni izlet v Trst dne 29. avgusta vključno vzum 130 din; dvodnevni izlet v Trst od 5. do 6. septembra in 15. do 16. septembra vključno vzum 140 din; dvodnevni izlet v Gorico in Trst od 7. do 8. septembra in od 18. do 19. septembra vključno vzum 160 din; enodnevni izlet na Korosko dne 12. septembra vključno vzum 125 din. Prijave sprejema do najkasneje tri dni pred izletom pisarna M. Okorn, Ljubljana, hotel Slon, telefon 26-45 I. nadstropje, vhod iz Prešernove ulice.

• **Po sončni Dalmaciji s avtom:** romanje k Gospe Sinjski in M. B. od Zdravja v Split; z ladjo na prekrasni otok Hvar. Izletniška trgovina grozdja i. t. d. Prijavite se za obširna navodila na naslov: »Družina božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

• **Vpisovanje dijakinj, dijakov v enoletno trgovsko šolo znani »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Dobrobranska cesta 15.** je že prišlo. — Enoletni trgovski tečaj na tem zavodu je odobren tudi od ministrstva in nudi izobrazbo za vsakršno pisarniško službo v gospodarskih podjetjih, odvetniških, notarijskih, trgovskih i. t. d. Izpričevala služijo kot izkaz dovršene vajeniške dobe in podružnega leta pomočniške prakse, kar je važno za one, ki se želijo posvetiti trgovini. Poučujejo samo kvalificirane učne moči, profesorji trgovske akademije. Vsa pojasnila daje ravateljstvo dnevno v pisarni na Dobrobranski cesti osebno in tudi pisмено ter razpošilja brezplačno nova šolska naznanila in izvestja. Pišite ponj! Lasten deklinski internet.

• **Žensko vzgojevalno in podporno društvo »Mladikac« v Ljubljani** razpisuje za šolsko leto 1937/38 dve brezplačni mesti v internatu »Mladikac«, Šubičeva ulica za deklice srednjih ali enakih šol. Prošnje, podprte z zadnjim šolskim spričevalom in vbožnim listom, je poslati na društveno predsednico gospo Franjo dr. Tavčarjevo, Ljubljana, Breg št. 8, najpozneje do 2. septembra.

• **Putnik Beograd organizira od 4. do 12. sept.** izlet z posebnim vlakom po Bolgariji. Informacija pri biletnaricah »Putnikac«.

Iz Ljubljane

u— **Bolgarski akademiki in akademice** pridejo na povratku iz Splita v domovino danes, v četrtek, z dolenjskim vlakom ob 9.05 v Ljubljano. Na kolodvoru jih sprejmo ljubljanski tovaršiki in tovaršice. Dame in gospe, ki so bili letos in lani v Bolgariji, vljudno vabimo, da se taktisto udeležijo sprejema. — JB-liga.

u— **živahno stavbno gibanje sredi mesta.** Sedaj pada v očrju že tretji kos nekdanje stare Ljubljane, o kateri smo pred kratkim obširneje pisali v »Jutru«. Delavci so ta teden zastavili krampe in lopate na Tyrševi cesti šte. 5. kjer podirajo zadnji trakt, na tem mestu bodo pričeli graditi reprezentančno poslopje zavarovalne družbe »Slavija«. — Sprednji del hotela »Slon« na isti cesti je sedaj podrt do tal in klopje že temelj za novo stavbo. — Istotako je zrušana z zemljo stara javhalnica na Bleiweisovi cesti, ki čaka stavbenika, da bo postavil tod stanovanjsko hišo za uslužbenke poštno hranilnice. Generalni ravnatelj iz Beograda je te dni načrte že pregledal in odobril. — Še ta teden bo padla bivša Jelačinova hiša na Emonski cesti šte. 6. — Hišo trgovke šmalceve na Marjinem trgu, kjer pravkar postavljajo visok stavbnji ožer, bodo na novo preplekali, da bo dobila novo, lepšo fasado.

u— **V sezoni prometnih nesreč.** Zadnji čas beležimo karambole in nezgode pod avtomobili, motocikli in kolesar kakor drugače. Te dni ima policija opravka s precej nerodno razburjivo nesrečo, ki se je bila pripetila na križišču Miklošičeve ceste in Dalmatinove ulice na voglu Bambergove knjižarne v soboto pozno zvečer. Po Miklošičevi cesti je privozil od Marjinega trga taksistof Josip Tadej s Sušaka, po Dalmatinovi ulici pa od Figovca na svojem motociklu zasebni uradnik Ivan Dobnikar z Ježice, a na sociusu je sedel za njim še poštni nadsvetnik Jože Jakše s Privzo. Na voglu sta trčili obe vozili s tolikšno silo drug ob drugo, da sta avto in motocikel dobila precej hude okvare, nadsvetnika Jakšeta pa je vrglo z njegovega sedeža na avto tako, da si je polomil nekaj reber na desni in so ga morali takoj prepeljati v bolnišnico. Policija se ukvarja s preiskavo, kdo nico. Izmed obeh vozačev je nesrečo zakrivil. V nedeljo zvečer, ko je bil v Dravljah izredno živahen promet zaradi praznika sv. Roka, pa je neki avtomobilist povozil Marjijo Trobunovo, čevljarjevo ženo iz Zg. Šiške, in ji prizadejal nerodne notranje poškodbe.

u— **Huda nesreča mladega krova.** V Slomski ulici je večeraj zjutraj prišlo do hude nesreče. Sedemnajstletni kleparski vajenec Karol Platinšek, ki je po rodu iz Hrastnika in je zaposlen pri Eckerjevi trdnici, je pleskal žlebove na strehi Marjinega doma. Ker ni bil dovolj zavarovan, pa je omahnil čez rob in padel v globčino. Reševalci so ga morali prepehtati na kirurški oddelek. Kakor so ugotovili v bolnišnici, si je fant pri padcu zlomil hrbtnico.

u— **Zena se je izgubila.** Feliks Riedinger lastnik panoptika v Tirolju, je prijavil policiji, da je v soboto dopoldne odšla njegova žena zdoma in se ni več vrnila. Riedingerjeva je sara 51 let, srednje vitke postave, podolgovatega obraza, rjavih las in temnih oči, oblečena pa je bila v modro letno obleko z belimi rožami, obuta v rjave nizke čevlje in nosila je male briljantne uhanke. Kdor bi kaj vedel o pogreškanki, naj to sporoči policijski upravi v Ljubljani.

u— **Preimenovanje ljudskih šol v Ljubljani.** Mestno poglavarstvo razglašja, da je kr. banska uprava dravske banovine z aktom IV. NO. 1243/L z dne 26. julija 1937 ugodila prošnji krajevnega šolskega odbora ljubljanskega in v smislu nove uredbe z dne 31. marca 1937. o ureditvi ministrstva prosvete takole preimenovala ljudske šole v Ljubljani: I. dr. deška ljudska šola Andreja Praprotnika (prej Ledina), II. dr. deška ljudska šola Zige Zoiza (prej Graben), III. dr. deška ljudska šola Frana Erjavca (prej Vrtača), IV. dr. deška ljudska šola Frana Levea (prej Prula), V. dr. deška in III. dr. deklinski ljudska šola kraljeviča Andreja (prej Šiška), I. dr. deklinski ljudska šola kraljice Marije, (prej Sv. Jakob), II. dr. deklinski ljudska šola kneginje Zorke Ljubice (prej licej), I. dr. mešana ljudska šola (Vič), II. dr. meša-

KINO

TEL. 21-24 MATICA

Vesela burka iz kmetskega življenja
SENSKE VLADAJO
Hell Finkenzeller — Oskar Sima
Theo Danegger

TEL. 27-30 SLOGA

Danes poslednjič!

Veliki zgodovinski film iz življenja
mlade angleške kraljice Viktorije
KRALJICA MLADOST
Jenny Jugo

Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri.

na ljudska šola Valentina Vodnika (Zg. Šiška), III. dr. mešana ljudska šola (Moste), IV. dr. mešana ljudska šola (Sv. Peter), V. dr. mešana ljudska šola (Barje), VI. dr. mešana ljudska šola kralja Aleksandra I. Zedinitelja (Bežigrad).

u— **Putnik priredi dva izleta z vlakom:** 29. t. m. enodnevni izlet v Balo krajino na žegnanje pri »Treh farah« pri Metliki. Cena: samo vožnji Din 47, vožnja in kosilo Din 62. — 5. septembra: enodnevni izlet na Rakek k odkritju spomenika kralja Aleksandra I. Predpoldni obisk Postojnske jame. Vse ostale informacije pri biletnaricah »Putnikac«.

u— **Društvo »Tabor« v nedeljo bo društveni pohod na Orle.** Vabimo vse članove in prijatelje našega pokreta, da se udeležijo izleta v čim večjem številu. Zbirališče na trgu sv. Jakoba ob 13.30, odhod ob 13.45.

Iz Celja

u— **Tujski promet.** V letošnjem poletju je v Celju več letovisčarjev nego jih je bilo lani. Med letovisčarji je mnogo mozemcev, predvsem Avstrijcev, ki se zelo povoljno izražajo o prirodnih lepotah Celja in okolice, pritožujejo pa se, da Celju manjkajo še mnoge moderne pridobitve in udobnosti, ki jih morajo danes nuditi tujskoprometni kraji. Zlasti pogrešajo moderno kopališče ob Savinji, avtomatsko telefonsko centralo, tekočo mrzlo in toplo vodo in kopalnice ter redne promenade koncerte in druge zabave. Skozl Celje prihajajo in odhajajo vsak dan številni tujei, ki nadaljujejo vožnjo v zgoraj Savinjsko in Logarsko dolino ter v zdravilišča okrog Celja ali pa se že vračajo po daljšem oddihu domov.

u— **Splošno obiranje hmelja v Savinjski dolini** se je pričelo v ponedeljek. V zadnjih dneh so potovale skozl Celje v Savinjsko dolino številne skupine hmeljskih obiralcev in obiralk. Vreme je sedaj zelo ugodno za obiranje. V Celju in Savinjski dolini so se že pojavili prvi hmeljski trgovci in nakupovalci.

u— **Zgradbi strjenja domačega oreha,** njegovega izkoriščanja ter trgovine z orehovim lesom in njenega reguliranja je izdalo mestno poglavarstvo v Celju razglas, s katerim vabi vse posetnike s področja mestnega poglavarstva, da mu dostavijo do 31. t. m. podatke, ki so navedeni v tem razglasu.

u— **Očiščenje struge Savinje pri parku.** Mestna občina je dala v zadnjih dneh očistiti strugo Savinje ob levem bregu med izlivom Sušnice in brvjo pri parku. Iz struge so izvozili velike količine zemlje in kamena ter omogočili boljši iztok Sušnice v Savinjo. Dobro bi bilo, če bi dala občina tudi na raznih drugih mestih očistiti strugo Savinje in tako poskrbela za hitrejši odtok vode ob visokem stanju Savinje. Za to je s svoje strani že v izdatni meri poskrbela železniška uprava, ki že več mesecev odvažja velike količine gramozu z ogromnega prodišča na ovinku pod Starim gradom.

u— **Za renoviranje poslopij so letos zopet poskrbeli mnogi hišni posestniki v Celju.** V mestu pa je še več poslopij, ki so nujno potrebna popravila, predvsem staro okrožno sodišče v Prešernovi ulici in dve poslopji na obeh koncih Gosposke ulice, ki močno kvarijo lepoto mesta.

KINO METROPOL, prinaša danes ob 16.15, 18.15 in 20.30 skrajno napet in zanimiv film: »PRED BITKO« (Annabella).

Vremenska poročila

Dozvedno vreme v avgustu po stoletnem koledarju

Dan je dolg 15 ur, 3 minute do 13 ur 30 minut in se do konca meseca skrči za 1 uro 33 minut

Č. 19. Ludovik

P. 20. Bernard

S. 21. Ivana

N. 22. Timotej

Ščip ob 1.47

P. 23. Zdenko

T. 24. Jernej

S. 25. Ludv. kr.

Č. 26. Cefrin

P. 27. Jožef Kal.

— Tri nečrke, v žalcu je padla 14-letna Cilka Dornikova, hčerka kuharice iz Nasovci pri Komendi, pri obratovanju hmelja z nekimi deskami si zlomila desnico. V nedeljo si je 26-letni hlapec Mila Pušnik iz Bukovega žlaka pri Celju pri padcu s kolesa močno poškodoval desno lice, letlega dne si je 71-letna damarica Ivana Ciglarjeva iz Čreta pri Celju pri padcu na hodniku za pešce v Razlagovi ulici izpahnila levo roko. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnišnici.

Iz Maribora

a— Uvodni in metodični tečaj v Mariboru. Kmetijski oddelček banke uprave je priredil v Ljubljani uvodni in metodični tečaj za učitelje kmečko-nadaljevalnih šol na banovinski vinarški in sadjarski šoli v Mariboru od 2. do 14. t. m. pod vodstvom kmetijskega svetnika g. Krošica, ki je znal zbuditi zanimanje za prečeta vprašanja kmetijskega problema. Dalje je v tečaju govoril o kmetijski pesmi in prozi g. prof. dr. Dornik, o socialnih problemih vasi in mesta socialni referent mariborske občine g. Brandtner, o higijeni in specielno o zdravstvu na deželi je govoril g. dr. Vrtovec, o kmetijskem gospodarstvu inš. Sifter, dalje nas je seznanil s kmečko zakonodajo g. dr. Kežar, z metodo na kmečko - nadaljevalnih šolah stari praktik, šolski upravitelj, g. Gosak iz Tebarja, o narodopisju nam je živo govoril g. prof. Baš, a z občinskimi zakonodajno in nje ustrojem g. dr. Kukman. Ob zaključku tečaja se je zahvalil starešina tečaja, g. Kramer Janko, šolski upravitelj iz Celja, nakar je g. načelnik inž. Podgornik navdušeno in prepričljivo govoril o bistvu šole, kmetstva in sanaciji vasi. Pevski kvintet pa je pod taktirko g. Milana Pertota precizno odpel »Polje« in »Oj Dobrodo«! Po razdelitvi spričeval je bil konec oficijelnega soreda in po kosilu smo se razšli na vse strani. Kmečko-nadaljevalna šola je dobila 35 učiteljev več za delo v šoli in za sanacijo vasi, najvažnejše celice države. — Tečajniki.

a— V večerjanje pričelo o slavi mariborskih gostilničarjev se je pri telefoniranju prenosu vrnila napaka. Za 45 letno članstvo pri tukajšnjem združenju gostilničarjev je prejel častno diplomu gostilničar in pivovarnar Josip Tscheligi (ne

Josip Klesič, kakor se je poročilo pomotoma glasilo).

a— Osumljeni piroman. Aretiran je bil 28 letni Ivan P. iz Studence, ki je osumljen, da je 5. t. m. zažgal gospodarsko poslopje mizararske mojstra Franca Papca v Studenci. Osumljen je piromantstva in drugih požigov v mariborski okolici. Ivan P. tajni sicer, vendar so ga spričlo obremenilnih okoliščin izročili v sodne zapore.

a— Strela zanetila požar. V domačijo posestnika Franca Doka v Zgornjem Cmureku je udarila strela in zanetila požar, ki je zajel vso domačijo ter jo vpepilil.

a— Naš pohorski Semmering, ki ga pozivlja že lepo število poletnih weekendskih hišic ob Pohorskem domu in tamonjski okolici, bo že jeseni bogatejši za novo mično enonadstropno stavbo. Mariborski poštarji gradijo namreč enonadstropno poletno okrovališče, ki se mu bo časoma lahko nadzidalo drugo nadstropje. Stavba bo do jeseni pod streho.

a— Licitacija za oskrbo poštnih voženj v Mariboru za prihodnje leto bo v petek 20. t. m. ob 10. pri mestnem poglavarstvu. Pogoji in razglas o oddaji poštnih voženj so interesentom na razpolago pri mestnem poglavarstvu in pri t. m. poštnih uradih.

a— Občni zbor »Mariborskega tedna«. V kavarni Jadran je bil v torek 4. redni letni občni zbor zadruga »Mariborski teden«. Otvoril ga je z izbranim predstvenim poročilom načelnik dr. Lipold, ki je ugotovil, da ves Maribor složno sodeluje pri Mariborskem tednu, tako da si je danes težko predstavljati Maribor brez prireditve MT. Tajniško poročilo je podal Putnikov ravatelj J. Loos, blagajniško poročilo pa blagajnik Alfonz Gilly. Iz blagajniškega poročila je razvidno, da se je finančno stanje tudi ob MT 1936 zboljšalo. Za nadzorstvo je poročal g. Fran Novak. Sledile so volitve načelstva, ki je bilo izvoljeno za novo dobo dveh let. Izvoljeni so bili dr. F. Lipold, načelnik, Rudolf Golouh, podnačelnik, I. Loos, tajnik, A. Gilly, blagajnik, dr. Juvan, dr. Ploj, Ferdo Pinter, Drago Roglič, Josip Serec, Henrik Saboty in Fran Reicher odborniki. Na občnem zboru se je spremenil člen 7 zadruginih pravil in ne izplačuje MT na deleže nikakršnih dividend in jih tudi ne obrestuje.

Gospodarstvo

Bilanca »Šipada«

Po fuziji z »Durmitorom« ter »Celulozo« in po priključitvi obratov »Krivajec« bo Šipad največje lesnoindustrijsko podjetje v Evropi

Šumsko industrijsko podjetje Doberlin-Driver d. d. v Sarajevu (»Šipad«), ki je državno podjetje v obliki delniške družbe, objavlja letno poročilo za preteklo leto, iz katerega posnemamo naslednje:

To naše največje industrijsko podjetje, ki spada med največja podjetja te vrste na svetu, se je moralo lani boriti s številnimi težkočami, od katerih je treba omeniti predvsem sankcije proti Italiji, državljansko vojno v Španiji in valutne perturbacije v državah zlatega bloka. Vse to je vplivalo na poslovanje, zlasti v izvozni trgovini. Izvoz v Italijo, ki je zadnja leta predstavljal 60% vsega izvoza Šipada, je dočela prenehati, prav tako izvoz v Španijo. Težke izgube je povzročila tudi padec italijanske lire, ki je bila o priliki prodaje blaga vredna 3.56 Din. pozneje pa je moralo podjetje te lire prodati po 2.05 Din. K temu so prišle še izgube zaradi brezobrestnega blokiranja terjatev v Italiji in Španiji.

Zaloga, ki jih je imel Šipad na svojih skladiščih ob pričetku abesinske in španske vojne, so bile izdelane v dimenzijah za italijansko in špansko tržišče. Le z velikimi naporji je uspelo to blago prodati v druge države. Uprava podjetja je morala v tej zvezi izvršiti popolno preorientacijo v produkciji. Spremeniti je morala način izdelave hlodov v gozdu, kakor tudi rezanega blaga v žagah. Tako so žage že lani proizvajale v jelovini pretežno angleške dimenzije, v bukovini pa izključno angleške dimenzije. Težkočam v zunanji trgovini se je še priključila nesreča v samem podjetju. V januarju je eksplodiral velik kotel v Drvarju, kar bi kmalu povzročilo zastoj vsega pogona.

Obseg lanske produkcije

Tehnične naprave podjetja so urejene za letno predelavo okrog 350 m³ tehničnega okroglega lesa. V zadnjih letih je bila seveda produkcija mnogo manjša. Na pogodbenem področju je bilo v gozdovih lani pripravljeno 232.500 m³ mehkega okroglega lesa (prejšnje leto 230.000, leta 1934. pa 377.000). Nadalje so v gozdovih pripravili 29.300 m³ bukovnega okroglega lesa (nasproti 28.800, odnosno 24.500 m³ v prejšnjih dveh letih), poleg tega pa še 29.600 m³ mehkih cepanic (nasproti 33.400 o. d. 49.600 v prejšnjih 2 letih), 4.800 m³ mehkega celuloznega lesa in končno 89.600 m³ bukovnih drv (nasproti 122.500 odnosno 109.500 v prejšnjih dveh letih). Lani se je Šipad pričel udeleževati tudi v hrastovini. Od križevalke imovinske občine je kupil 8000 m³ hrastovine, ki so jo predelali na žagi v Doberlinu. Pozneje je kupil še 3180 hrastovih debel.

Od mehkega okroglega lesa, ki je bil izdelan v gozdovih, so lani odpremili k žagam v Drvarju 330.800 m³ in k žagam v Dobrlinu 40.100 m³, skupaj torej 271.000 m³ (nasproti 273.000 odnosno 330.000 m³ v prejšnjih dveh letih). V žagah pa so izdelali 136.000 m³ mehkega rezanega lesa (nasproti 146.000 odnosno 183.000, 7.600 m³ bukovnega okroglega lesa (nasproti 14.400 odnosno 8000) in končno 3100 m³ hrastovega rezanega lesa.

Nazadovanje prodaje

»Šipad« smatra svoje udeleževanje na zunanji tržišti kot svojo glavno nalogo, tako da bi domačo potrebo krila predvsem mala industrija, ker je manjšim tvrdkam nemogoče uspešno udeleževanje na svetovnem tržišču. Seveda pa je »Šipad« tudi primoran plasirati v naši državi ono blago, ki ni sposobno za izvoz. Prodaja mehkega rezanega lesa se je v zadnjih letih razvijala takole (v kubičnih metrih):

	prodano v	inozemstvo	na dom. tržišču
1934	177.100	32.000	
1935	154.600	32.000	
1936	103.700	37.750	

Prodaja mehkega rezanega lesa v inozemstvo je torej lani padla za 24%, medtem ko se je prodaja na domačem tržišču nekoliko dvignila. Rezanje bukovine je lani podjetje prodalo 6790 m³ (prejšnje leto 14.400, l. 1934. 9050), od tega le 647 m³ na domačem tržišču. Nadalje je podjetje prodalo 753 m³ rezane hrastovine, 2390 m³ hrastovih hlodov, 4870 m³ mehkega okroglega lesa in 114.100 prostornih metrov bukovnih in hrastovih drv.

Izvoz v Italijo — prej 60%, lani 5% vsega izvoza

Zelo zanimiva je primerjava izvoza v posamezne države. Medtem ko je prejšnja leta »Šipad« prodal 60% vsega izvoza na italijansko tržišče (l. 1935 je šlo v Italijo s kolonijami celo 76%) je lani šlo v Italijo samo 5%. Uprava podjetja je skušala izpadek na italijanskem tržišču nadomestiti z večjim izvozom v druge države. Tako je odpadlo lani na izvoz v Argentino 26,5% vsega izvoza, v Anglijo 22,2%, v Alžir, Tunis in Maroko 16,4%, v Egipt in Palestino 9,1%, v Nemčijo 8,8% in v Francijo 3,6%.

Izguba zadnjih let — 15 milijonov Din

Bilanca za preteklo leto izkazuje še vedno izgubo, ki pa je manjša nego je bila v prejšnjih letih in znaša 1.41 milijona Din nasproti 2.70, 2.73 in 3.86 milijona Din, kolikor je znašala izguba v prejšnjih treh letih. Skupaj z lanskim izgubo pa znaša celotna izguba 15.04 milijona Din. Pretežni del lanske izgube odpade na izgubo pri železnici Mišiste—Jajce, ki je last države in jo ima podjetje le v zakupu. Izguba pri obratovanju te železnice je lani znašala 1.3 milijona Din. Navzlic manjši prodaji se je kosmati dobiček lani dvignil in je znašal 8.65 milijona Din (prejšnje leto 7.78).

Bilancična vsota je lani narasla na 154 milijonov Din nasproti 142, 126 in 105 milijonov v prejšnjih treh letih. Zadnja leta je predvsem narasla postavka investicij (skupaj z železnicami), ki se je lani dvignila na 19 milijonov (prejšnje leto 16,2, leta 1933 7,0). K gornji vsoti 19 milijonov pa je treba pripomniti, da je dejanska vrednost investicij mnogo večja. Stare investicije so v glavnem odpisane. Skupaj cenijo vrednost investicij na okrog 300 milijonov Din, pri čemer so upoštevane tudi železnice v dolžini 350 km in žage v Dobrlinu in Drvaru. Žaga v Drvaru je največja žaga v Evropi.

Povečanje postavke »vrednostni papirji« od 1.8 na 12 milijonov je v zvezi z odkupom delnic Tvornice celuloze v Drvaru. Ta tvornica je letos pričela znova obratovati prvič v času, ko je nastopila zelič ugodna konjunktura na svetovnem trgu celuloze. Vrednost zalog se je povečala od 22.7 na 29.3 milijona Din, dolžniki pa so nazadovovali od 47 na 38 milijonov. Vrednost podjetja Durmitor je v bilanci vnesena z vsoto 28.6 milijona Din (prejšnje leto 27.1).

Povečana zadolžitve

Na pasivni strani bilance je omeniti predvsem postavko upnikov. Zaradi povečanih investicij in nakupa delnic Tvornice celuloze so dolgovi podjetja precej narasli in so lani dosegli 108 milijonov nasproti 88 milijonov v prejšnjem letu in 56 milijonov v l. 1933. Poleg tega pa so izkazani še akcepti pri Narodni banki v nespremenjeni višini 7.75 milijona Din.

Povišanje glavnice in fuzija

Na občnem zboru je bilo sklenjeno, da se »Šipadu« s fuzijo priključita tvornica celuloze d. d. v Drvaru in »Durmitor« d. d. v Sarajevu (ki ima gozdove na območju reke Tare in velike žage v Ustipraču). Obe podjetji sta že danes last Šipada in gre torej za to, da se še dejansko spoji s Šipadom. Delniška glavnica Šipada, ki znaša sedaj 20 milijonov Din, pa bo povečana

na 65 milijonov. Na kakšen način bo odpisana narasla izguba v višini 15 milijonov Din, še ni znano. Vsekakor bo v ta namen porabljen rezervni fond, ki znaša 4.3 milijona Din, medtem ko je bil specialni rezervni fond že v letošnji bilanci deloma izkoriščen za razne odpise in znaša le še 4.5 milijona Din (lani 8.6). Obseg delovanja tega podjetja se bo še nadalje povečal, kajti nedavno je »Šipad« odkupil na licitaciji naprave družbe »Krivajec«, ki je, kakor znano, v konkuru. Po izvršeni fuziji in po prejemu produkcijskih naprav »Krivajec« bo »Šipad« nesporno največje evropsko lesno industrijsko podjetje.

Slaba hmeljska letina v Evropi

Srednjeevropski hmeljski urad v Zalcu (CSR) je objavil svoje četrto poročilo o stanju nasadov na dan 16. avgusta, ki pravi v glavnem naslednje:

Češkoslovaška. V žateškem okolišu je bilo vreme v začetku avgusta do 9. avgusta naravnost katastrofalno. Velika vročina in suša sta ogražali velik del letine. Poznejši dež je ustavil razvoj solinčne opale in hmeljske uši. Ponekod pa je bil dež tako obilen, da se je bati tudi od te strani škode, ker nastopa zjutraj megla. Zaradi razvoja vremena so se morali hmeljarji odločiti, da takoj oberejo hmelj. Obiranje je sedaj v polnem teku. Prvi rezultati kažejo, da bo pridelek manjši, nego je bil lani. Glede kakovosti pa je letošnji hmelj zelo dober, zlasti po barvi. Malo pridelek bo zlasti v suhih legah, kjer je suša napravila precej škode. Četudi še ni mogoče navesti končne cenitve, vendar je gotovo, da bo letošnji pridelek manjši. Znašal bo kakih 135.000 stotov (lani 182.000). Tudi v ostalih češkoslovaških hmeljskih okoliših je stanje podobno in se ceni letošnji pridelek na 48.000 do 52.000 stotov (lani je znašal 59.000 stotov). Skupaj se ceni ves pridelek Češkoslovaške na 185.000 do 187.000 stotov (lani 241.000), tako da bo za 22,6% manjši nego lani.

Nemčija. Glede omejitve hmeljskih nasadov in na škodo, ki jo je povzročila zlasti toča, bo znašal letos v hallertauskem okolišu pridelek 105.000 do 110.000 stotov. Celotni pridelek Nemčije pa se po sedanjem stanju ceni na 172.000 do 182.000 stotov (lani 200.000 stotov).

Ostale države. Po zboljšanju, ki je v zadnjem času nastopilo v stanju nasadov, se v Savinjski dolini lahko pričakuje pridelek 40.000 starih stotov, brez dvoma bo pridelek kakovostno težak. V Baški pa so nasadi trpeli zaradi peronospor in bo znašal letošnji pridelek 20.000 stotov. V Franciji pričakujejo tritetrinsko odnosno slabo srednjo letino, na Poljskem pa v lublinskem okolišu za 25 do 30% manj pridelek, medtem ko bo pridelek v Volhyniji komaj dosegel polovico normalne letine.

Poslovni red hmeljske komisije

Na osnovi čl. 19 pravilnika o kontroli hmelja, namenjenega za izvoz od 10. junija 1932 z izjemami od 28. septembra 1934. in od 23. oktobra 1936. je ban dravske banovine predpisal na predlog banovinske hmeljske komisije poslovni red banovinske hmeljske komisije dravske banovine in njenih organov, ki je objavljen v »Službenem listu dravske banovine« od 18. t. m.

Ta poslovni red določa, da ima komisija 16 članov, in sicer enega iz vrst bano-

vinjskih strokovnjakov, 9 iz vrst predstavnikov proizvodniških hmeljarskih organizacij in zadrug ter 6 iz vrst predstavnikov hmeljske trgovine. Sedež komisije je v Celju. Njena poslovna doba traja 4 leta. Članstvo komisije je častno, pač pa se članom na zahtevo po svoje dejanske stroške za udeležbo na sejah po posebnih odredbi, ki jo bo izdal ban na predlog komisije.

Kadar gre za pritožbe zoper odločbe kontrolnih organov, mora stranka obenem s tako pritožbo po čl. 20 pravilnika založiti pri komisiji znesek, ki ga določi komisija, največ pa 1000 Din. Če komisija v svoji dokončni odločbi zavrne pritožbo in ugotovi, da je stranka vložila pritožbo iz objesti, ji v odločbi naloži plačilo stroškov dotične seje, morebitni preostanek založenega zneska pa ji vrne. Proti odločbi komisije glede stroškov se sme stranka v 15 dneh pritožiti na sreskega načelnika v Celju.

Kontrola in oznamovanje hmelja

Komisija za kontrolo in oznamovanje hmelja je organ banovinske komisije v smislu čl. 19. pravilnika in ima 5 članov in 3 namestnike. Predsednik in podpredsednik banovinske hmeljske komisije ne moreta biti obenem člana komisije za kontrolo in oznamovanje. Sedež komisije je v Zalcu, njena poslovna doba pa traja dve leti. V spornih primerih glede kontrole in oznamovanja stalnega oznamovalnega večino glasov na skupni seji, ki jo skliče poslovodja in kjer so skupaj s poslovodjo navzoči vsaj trije člani komisije. Za opravljanje poslov pri kontroli in oznamovanju nastavi banovinska hmeljska komisija na predlog komisije za kontrolo in oznamovanje stalnega oznamovalnega mojstra in po potrebi še drugo osebo. Nadalje predpisuje poslovnik način poslovanja pri znakovanju hmelja in besedilo oznak v slovenskem, nemškem, francoskem in angleškem jeziku. Po čl. 16. pravilnika predpisane takse je treba plačati v 30 dneh po izvršenem oznamovanju. Strankam, ki so v zaostanku s plačilom taks in pristojbin, odreče komisija nadaljnje oznamovanje, dokler takse niso v celoti poravnane.

Poverjeniki

Število poverjenikov in namestnikov za posamezne občine določa banovinska hmeljska komisija na predlog komisije za kontrolo in oznamovanje. Poverjenike in namestnike postavi ban. Poverjeniki prejema za opravljanje poslov nagrado, ki znaša 1 Din za vsako plombrano balo. Nagrado izplača producent poverjeniku po izvršenem plimbranju, producent pa je upravičen zahtevati povračilo od kupca.

Sonce stoji v znamenju NIVEE!

To pomenja: krasno vreme, da more porjaveti Vaša koža, ki ste jo okrepli z NIVEO. Izkoristite čim bolj sonce, izkoristite pa tudi čim bolj NIVEO! Ni boljše kombinacije kakor sonce in NIVEA, in sicer za Vaše zdravje, za krasno rjavo barvo in tudi... za Vašo denarnico, kajti...

NIVEA je vendar tako poceni!

Promet z vozovi, ki imajo ozka platišča

Čl. 18. uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih predpisuje najmanjšo širino platišča za tovorne vozove, ki znaša pri 4 kolesnem vozilu z nečisto težo do 1200 kg 6 cm, do 2000 kg 8 cm, do 3500 kg 11 cm in preko 3500 kg 16 cm, odnosno pri dvokolesnem vozilu z nečisto težo do 750 kg 6 cm in preko 750 kg 11 cm. Železni obrati na kolesnih platiščih morajo biti gladki ter se ne smejo pritrjevati z žebji, ki imajo stožčasto ali piramidno glavo, nego samo z žebji, ki imajo ravno glavo in ta sme segati čez površino obroka največ 4—5 mm.

Triletni rok za spremembo platišč, ki ne ustrezajo gornjim določbam, je bil ponovno podaljšan. Sedaj je ministrski svet na predlog gradbenega ministra izdal uredbu, s katero se rok za spremembo platišč na obstoječih tovornih vozilih ponovno podaljša, toda le do 1. aprila 1938. Uredba prinaša tudi važno omejitev v drugem členu, ki pravi, da sme kralj. banka upravnica na predlog tehničnega oddelka prepreževati promet s tovornimi vozili, ki nimajo predpisanih platišč v smislu čl. 18 uredbe o zaščiti javnih cest, in sicer na onih cestah, na katerih je zgrajeno sodobno cestnišče iz betona ali asfalta, in na cestah, ki so na novo zgrajene kot makadamske ceste.

Gospodarske vesti

Državna hipotekarna banka bo odplačala kratkoročni dolg v Švic. Iz Basla poročajo, da je prišlo do sporazuma med Državno hipotekarno banko in Schweizer Bankvereinom glede odplačila kontokorentnega kredita, ki ga je Drž. hip. banka leta 1931. najela v višini 8 milijonov švic. frankov. Poleg 5,5% obresti bo Drž. hip. banka plačala četrtletno za amortizacijo tega dolga po 750.000 frankov.

rovem posojilu po 84, v 8% Blakrovem posojilu po 93,50, in v delnicah PAB po 196.

Devize

Ljubljana, Amsterdam 2393.65 — 2408.25, Berlin 1745.03 — 1758.90, Bruselj 730.85 — 735.91, Curih 996.45 — 1003.52, London 216.05 — 218.11, Newyork 4308.51 — 4314.82, Pariz 162.69 — 164.13, Praga 151.24 — 154.34, Trst 227.70 — 230.78.

Curih, Beograd 10, Pariz 16.34, London 21.71, Newyork 435.50, Bruselj 73.2250, Milan 22.9250, Amsterdam 240.15, Berlin 175.20, Dunaj 81, Stockholm 111.95, Oslo 109.1250, København 96.95, Praga 15.18, Varšava 82.55, Budimpešta 86.50, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

Effekti

Zagreb, Državne vrednote: vojna škoda 405 — 406, 4% agrarne 52 den., 4% severne agrarne 52 den., 6% begljske (drobni komadi) 72.50 — 73, 6% dalm. agrarne 75.50 den., 7% invest. 89, 7% stabiliz. 86 den., 7% Drž. hip. banka 100 den., 7% Blaz 84 do 85, 8% Blaz 93 — 93.50, delnice: Narodna banka 7150 den., PAB 196 — 198, Trboveljska 255 — 260, Sečera Osijek 195 do 200, Osječka ljevaonica 200 bl., Dubrovačka 380 den., Oceanija 275 den., Jadranška 380 den.

Beograd, Vojna škoda 406 — 406.50 (406), 6% begljske 74.75 — 75, 6% dalm. agrarne 76.75 — 77 (76.75), 8% Blaz 93.50 — 94, 7% stabiliz. — (90.50), Narodna banka 7250 den.

Blagovna tržišča

ZITO

Chicago, 18. avgusta. Začetni tečaj: pšenica: za sept. 111.625, za dec. 113.25 za maj 115.375; koruza: za sept. 98.875, za dec. 67.25, za maj 68.25.

Winnipeg, 18. avgusta. Začetni tečaj: pšenica: za okt. 128, za dec. 125, za maj 126.

Novosadska blagovna borza (18. t. m.) Tendence neizpremenjena. Pšenica (78/79 kg): baška 165 — 167.50; banatska 162 do 168; baška ladija Tisa 168 — 170; ladija Begej 167 — 169; sremška slavonska 77/78 kg 164 — 165. Oves: baški, sremški, slavonski 112 — 114. Rž: baška 165 — 167.50 Koruza: baška in nemška 91 — 93 banatska 89 — 90. Moka: baška in banatska »Og« in »Org« 260-270, »2« 240-250, »5« 220-230, »6« 190 — 200, »7« 160 — 170, »8« 120 — 125. Otrubi: baški, sremški, in banatski, v jutajših vrečah 88 — 92; baška ladija 92 do 93. Fižol: baški beli brez vreče 215 — 220.

Budimpeštanska terminska borza (18. t. m.) Tendence prijazna. Koruza: za sept. 11.68 — 11.70, za maj 11.70 — 11.73.

BOMBAZ

Liverpool, 17. avgusta. Tendence atalna. Zaključni tečaj: za avg. 5.74 (prejšnji dan 5.74), za dec. 5.78 (5.79), za maj 5.88 (5.90).

Newyork, 17. avgusta. Tendence stalna. Zaključni tečaj: za sept. 10.26 (10.27), za dec. 10.25 (10.25), za marc 10.38 (10.36).

Nevarna trojica

Ljubljana, 18. avgusta. Organom kriminalnega oddelka je po glem naključju padel te dni v roke precej zanimiv plen, ki prica, da so se v Ljubljani že začeli zbirati razni pustolovci, žepari, vlomilci in podobni iskalci lahke, čaprav tvegane sreče, ki jih privabljajo bližajoče se prireditve jesenskega velesejma.

Eden izmed policijskih agentov je postal pozoren na trojico hrvatsko govorečih mladih ljudi, ki so posedali na vrtu neke gostilne na Sv. Petra cesti in kvartali. Povalbil je neznanec s seboj in na policijski so se predstavili kot trije mladi popotniki brez cilja, kakršnih je dandanes na vseh cestah in po vseh mestih na kupe. Prvi, 24-letni Atko Frlj je bivši delavec iz Malkovčevcev v glamoškem okraju, 33-letni Šumi Sambol bivši čevljarški pomočnik iz Jaskova pri Karlovcu in 25-letni Ivan Balentič, imenovan tudi Grobar, bivši kuhar iz Bošnjakov pri Zupani. Ko so jim pretipali skromno prtljago, niso našli pri njih ničesar posebnega. Nekaj malega drobiža po žepih in pri Frlju še dva para novih svilenih ženskih nogavic. Dejali so, da so prišli v Ljubljano po opravkih, da so na poti za delom, a za nogavice je Frlj zatrjeval, da jih ima še iz Karlovca, kjer jih je bil kupil pod roko. V Ljubljano pa da so prišli: šele v nedeljo.

A že zadeva z nogavicami je kmalu prinesla na dan, da fantje ne govorijo čiste resnice. Znamka tvrde Bate je policijskim organom naznačila smer, in ko so vprašali v prodajalni pred postjo, so prodajalci povedali, da je že prejšnji teden v resnici izginilo več parov podobnih nogavic iz trgovine. Nič več se ni dalo tajiti, da so bili fantje že več dni v Ljubljani na delu, a še zanimivejši reči so prišle na dan, ko sta se Ljubljanska in zagrebška policijska uprava z radiogrami pomenili med seboj. Iz Zagreba so namreč sporočili, da so vsi trije nevarni žepari, vlomilci in specialisti za tatvine po trgovinah, ki imajo kljub mladim letom že na kupe kazni za seboj. Tako je bil Sambol zaradi podobnih pregreškov nič manj kot 44-krat zaprt, Frlj 33-krat, Grobar-Balentič pa ima že tudi doberno mero za sabo. Najprej bodo fantje pred našim sodiščem polagali račune, nato pa poromajo na majhen pomenek še v sarko banovine.

Francoska koncesija v Šanghaju — zatočišče kitajskih beguncev

Ob silovitem japonskem bombardementu Šanghaja, ki je zahteval po nekkih verzijah nad 1500 človeških žrtev, so se zatekli civilni prebivalci mesta v francosko koncesijo v upanju, da bodo tamkaj na varnem

Šanghaj v plamenih

Razvoj kitajskega vele mesta, ki je danes peta največja luka na svetu

Kakor leta 1932, padajo zdaj zopet bombe na Čapej, veliko predmestje Šanghaja in v severne predele mesta, kjer so mednarodne koncesije, se zatekajo stotine kitajskih beguncev v strahu za svoje življenje. Oblaki dima in smodnika zakrivajo kitajsko milijonsko mesto.

To mesto, ki leži ob izlivu Huangpuja v Jangcekiang ali Rumeno reko, ni samo eno največjih mest na svetu, ampak tudi eno izmed mest, ki spadajo med najbolj fantastične naselbine na svetu. V Šanghaju živijo trije in pol milijona ljudi. Osem in devetdeset odstotkov prebivalcev je kitajskega in japonskega porekla, komaj dva odstotka tvorijo Angleži in Američani. In ta dva odstotka sta gospodarja treh četrtin mesta, medtem ko živijo Kitajci v stisnjenih umazanih ulicah tesno eden ob drugem.

Na slotišča imovitejših Kitajcev živiseveda tudi v evropskih koncesijah in tem se godi boljše. Koncesije imajo lepe široke ulice, trge in hiše v modernem slogu. Tujci živijo v tih okrajih samo 60 do 70 tisoč. Imajo lastno mestno upravo. Francozi za svojo četrti svojo, francosko. In ta peščica tujcev takorekoč razpolaga z mestom, obvlada njegovo trgovino in industrijo ter vpliva s tem neposredno na odnose s Kitajsko. Devet desetih 200 milijonov močnega angleškega kapitala na Kitajskem je osredotočenih v Šanghaju, in sicer v hišah vzdolž Rumene reke, katere bregovi se ponašajo z nebotičniki, bančnimi poslopiji, skladišči in hoteli, tako, da v ničemer ne zaostajajo za slavno Michigansko avenijo v Chicagu.

Pristaviti je še treba, da je vse to bogastvo razmeroma mlado. Njegova zgodovina ni stara niti sto let. Do l. 1843 je bil Šanghaj mesto kakor na stotine drugih kitajskih naselbin. Potem so se pojavili v njem Angleži. Sedem let za njimi so prišli Francozi, v šestdesetih letih so se jim pridružili Američani. Evropske pisarne so vznikale iz tal kakor gobe. Šanghaj je postal navzile dejstvo, da leži 25 morskih milj od Atlantskega oceana, vodilno pristanišče na Daljnem vzhodu. Nagel razvoj ga je kmalu pomaknil na peto mesto med vsemi lukami sveta. Ko je bilo mesto že razvito, so pri-

šli Japonci. To je bilo na prelomu stoletja. Polagoma se je zasedel v Šanghaju tudi japonski kapital. Japonci so osnovali velika podjetja, univerzo, industrijske zgradbe, knjižnico. Šanghaj je postal v pičlih sto letih iz majhnega podežanskega mesteca svetovno vele mesto prvega reda.

Seveda ne smemo meriti Šanghaja s splošnimi merili. Ameriška vele mesta so n. pr. retorije, kjer se živijo kmalu pomeša, da nastanejo iz raznih ras vzorni državljani USA. Šanghaj pa je ostal v bistvu to, kar je bil, namreč kitajski. Ljudje, ki so prihajali tja in ostajali v njem, so ostali to, kar so bili, mesto pa je prav tako ohranilo svoje značilnosti. Navzlic koncesijam in njih lepi ureditvi nudi Šanghaj še danes veličastno sliko pisanega mednarodnega sejma, kjer se mešajo vse barve in narodnosti. Malo je primerov, da bi se kakšen naseljenec v Šanghaju oženil z domačinko.

Uprava v Šanghaju je, lahko se reče, dobra, in to ne samo po zaslugi Evropejcev. Kitajci imajo izvrstno administracijo in so se v komunalni politiki tako izvežbali, da se lahko postavijo ob bok svojim evropskim kolegom iz mestnih svetov. Dosegli so s tem, da število kitajskih mestnih svetnikov tudi v evropski četrti stalno narašča. Tudi kitajska policija v Šanghaju zasluži polno priznanje.

Mednarodne koncesije v Šanghaju imajo lastno policijo, ki šteje kakšnih 6000 mož. Oboroženi so s strojnimi, samokresni in karabinkami, torej zadostno preskrbljeni, da lahko zaščitijo posebno varnost in imetje stanovalecev v koncesijah. Z vojaškega stališča pa je ta četica premajhna, da bi mogla kljubovati morebitnemu japonskemu navalu. Končno ni to niti njen namen. Ampak dočim so se Japonci l. 1932 zadovoljili s tem, da so bombardirali kitajska predmestja Šanghaja, nastaja zdaj popolnoma drugačen položaj. Okrajih belih o prilikah zadnjega bombardementa niso ostali nedotaknjeni. Prav v tem je iskati zaskrbljenosti Angleži in Amerike, a tudi drugih držav, ki odvažajo svoje državljane na varno, da jim ohranijo vsaj življenje, če že ne morejo zagotoviti ostalih dobrin, ki so si jih stakili v velikem kitajskem mravljišču.

Znanstveno delo na postaji Severni tečaj

Neko poročilo sovjetske polarne ekspedicije na Severnem tečaju ugotavlja, da znaša povprečna zračna temperatura v tem predelu zemlje v juliju 0,2 stopinj pod ničlo, najvišja temperatura pa 1,7 stopinj. Najnižja je znašala prejšnji mesec 2 stopinj pod ničlo.

Ob koncu julija so je 40 cm debela snežna plast popolnoma raztalila. Površina ledne plošče, na kateri ima odprava svoje taborniške, se je raztalila in vsepoved so nastala velika jezera sladke vode.

Meritve morskih globin so pokazale, da doseže Ledeni ocean tukaj skoraj globino 4400 m. V zadnjih desetih dnevih julija so ugotovili zelo očiten razvoj rastlinskega planktona v najvišjih morskih plasteh. Nekaj nenavadnega je bila rumeno rdeča barva nekega lednega polja, ki jo je povzročila rast mikroskopske majhnih alg.

V juliju so opazili nadalje v bližini taborniške galebe, 4. t. m. pa se je prikazala medvedka z dvema mladčema.

Smrt odkritelja duraluminija

Umrl je dr. ing. Alfred Wilm, mož, ki je odkril duraluminij. Pokojnik je živel zadnja leta na svojem imenju od tega, kar mu je donášalo njegovo odkritje. Našel je idealno mešanico aluminija, ki je imela trdnost jekla, a samo tretjino njegove teže. Brez iznajdbe ing. Wilmu bi danes ne imeli aeroplanov in zrakoplovov, s katerimi dosega sodobna tehnika vedno nove rekorde.

Od 25. avgusta

20 dnevno zdravljenje

1.400 dinarjev

VSE vračunano: stanovanje (vsaka prosta soba na izbiri) hrana (v vsaki restavraciji a la carte) 2 zdravniška pregleda, od zdravnikove predpisane zdravilne oglikove in mineralne kopelji velika analiza seči, vse takse, postrežba in pitje zdravilne vode.

Moderni komfort. — Kavarna. — Ton-kin. 300 sob (150 s tekočo vodo). — Prospekte in navodila pošilja:

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča Slatina Radenci (pri Mariboru).

Moderna tehnika — prekletstvo za človeka

Razvrstitev človeške osebnosti v oči protestantskega teologa

O duševnih stanjih povojnega človeka so napisali že mnogo pravičnega in nepravilnega. Preveliko število povojnih ljudi, za katere v Evropi ni dela in življenjske možnosti, pomeni katastrofo z nedoglednimi posledicami. Sedaj se je oglašil pod naslovom »Razvrstitev človeka« o tem vprašanju tudi neki protestantski teolog, profesor strasbourškega vseučilišča Victor Monod, ki pravi med drugim: »V velikem telesu biva duša otroka, in niti ne dobro vzgojenega. Eden izmed glavnih vzrokov za duševno izrojenost, za razvrstitev človeka je v razvrstitev človekovega dela po moderni tehniki. Stroj je postal človeštvu prekletstvo. Prej je bil človek v prvi vrsti zho-

mo fabrik, delavec, ki si je sam koval svoje orodje. Na njegovo mesto se je premislil stroj, ki odrija človeško delo in človeškega delavca. Od tega razvrstitev človeka je treba priti spet do vrednotenja človeka, a kako bi to dosegli, tega Monod sam ne ve jasno povedati.«

Vsekako je pravilno, če zahteva, da se morajo ponovno uveljaviti temeljne človeške vrednosti, in sicer ne samo socialne. Neki totalizmi v politiki pa prihajajo do razvrstitev človeka.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Sedemstoletnico berlinskega mesta oznanjajo

Berlin proslavlja sedemstoletnico svojega obstoja — Ta dogodek oznanjajo po ulicah nemške prestolnice mlčne bobnarice

Pravda za milijonsko dediščino

Potomec nekdanjega ruskega velikaša se poteguje za težke milijone svojega prednika, ki so si jih med tem razdelili že drugi

Dogodki na Daljnem vzhodu zbujaajo spomin na admirala Aleksejeva, ki je bil za časa boksarske vstaje in potem pozneje med rusko-japonsko vojno carjev namestnik v Port Arturu. Admirala Aleksejev je bil tedaj najmočnejši mož na Daljnem vzhodu, bil je pravi vladar Vzhodne Sibirije in Mandžurije, močna vojska in mornarica mu je bila na razpolago in samo car mu je lahko kaj ukazal. L. 1916. je umrl in je zapustil 38 milijonov zlatih rubljev, torej lep kup denarja. Bil je dovolj previden, da ga ni naložil v Petrogradu, temveč v New Yorku pri Morganu & Co.

Po prevratu je ta ogromna vsota dalj časa ležala brez haska, ker se ni oglašil noben dedič. Končno se je pojavil bivši petrogradski notar Aleksej Staricki in pokazal neko oporoko, ki jo je baje odkril genealog in strokovnjak za zapuščinska vprašanja Simeon Kazin. Po tej oporoki bi prejel Kazin, ki se je izdajal tudi za sorodnika Aleksejeva, 20 milijonov rubljev, notar milijon dve sto tisoč rubljev, ostanek

pa bi šel v korist raznih dobrotelnih in drugih organizacij ruskih emigrantov, posebno bivših ruskih mornariških častnikov, ki so raztreseni po vsem svetu. Ko je Morganova banka natančno pregledala dokument, se ni branila denar oddati. Kazin je kmalu potem izginil s prizorišča, baje se je s svojim sinom preselil v Venezuelo, kjer uživa v miru svoje imetje. Notar Staricki pa je ostal v Parizu. Pripomniti je treba, da je razen teh dveh mož dobila sedem milijonov zlatih rubljev tudi neka prijateljica pokojnega admirala iz mladih let, Francozinja Vossfeldova, sedem milijonov rubljev, nekdanji njegov sofer, Vladimir Behan, pa je dobil milijon devet sto tisoč. Sedaj pa se je oglašil neki polkovnik Aleksejev, češ da je bila tista oporoka potvorjena. Starickega so aretirali, a so ga potem zavoljo njegove visoke starosti — saj šteje danes 78 let — izpustili. Pred pariškim kazenskim sodiščem so pravkar zaključili preskavo v tej zadevi in v kratkem se bo vršila razprava, ki zbuja v javnosti že sedaj veliko zanimanje.

Strojvodji se je zmešalo

Namesto naprej proti cilju, je prevažal vlak sem in tja po progi

Tako zvan »severni ekspres« je prišel te dni v Stocjholm z eno uro in dvajset minut zamude. Ljudje so, kakor običajno ob takšnih prilikah, marmrali na glas, kmalu pa so zvedeli kako je prišlo do te, v severnih deželah sicer neobičajne zamude: strojvodja nekega tovornega vlaka na isti progi je bil nenadno zbuzel.

Samo naključje je preprečilo nesrečo. Tovorni vlak se je odpeljal v redu ob 1. po polnoči s svoje izhodne postaje, ni pa došel ob določenem času do naslednje postaje. Ker niso mogli zvedeti, kaj se je zgodilo z vlakom, so mu poslali naproti

garnituro, ki ga je našla na odprti progi, kjer je vozil izmenoma malo sem malo tja. Na vprašanje, zakaj tako voz, je strojvodja tovornega vlaka odgovoril, da mora biti njegov stroj pač nekak polomljen in je prostil za nadomestno lokomotivo. Ko je ta pripelala, so jo priključili pred vlak, odklopili pa so deset voz, ker so menili, da je vlak morda pretežak. Začudili pa so se, ko je tudi nova lokomotiva vozila sem in tja. Šele sedaj so spoznali, da se je strojvodji zmešalo in so ga odstranili z njegovega mesta. Baš tedaj je privozil brzovlak, ki so ga mogli pravočasno ustaviti.

London v razvalinah

Kaj so pokazali zračni manevri nad angleško prestolnico

Če bi bili zračni manevri, ki so se odigrali v zadnjih nočeh nad Londonom, resnica, tedaj bi bili centrum angleške zračne vojske v Hillingtonu, dalje veliki deli Londona in jugovzhodne Anglije danes kup kadečih se razvalin.

Osemnajst krdel bombnikov je v eni zadnjih noči ob 18. zapustilo svoja letališča, da bi obmetavalo 14 različnih ciljev z bombami. V štirih urah je bilo 30 zračnih napadov. Vreme je bilo za obrambo ugodno, kajti oblakov ni bilo na nebu in zrak je bil čist. Toda branilci so imeli napram napadalcem zelo težko stališče.

Protj londonskim ladjedelnicam so letala izvedla pet napadov, zelo hudo bi se v resnem primeru godilo tudi velikemu državnemu skladišču bencina v Thames-Havenu in raznim letališčem. Napadalcem so napadli najmanj polovico obrambnih čet, še preden so mogle te sploh v svoje položaje, tako da bi bili bombni napadi, če bi šlo zares, nad vse učinkoviti.

Huda avtomobilska nezgoda

Blizu kraja Louvesc, departement Ardeche v Franciji, je te dni zdrknil v prepad avtobus s 30 otroci. Dva sta se ubila, cela vrsta pa je močno ranjenih.

Za njimi ni sledu

Ruski letalec Levanevski in njegova tovariša Levčenko in Pobežimov, ki so izginili na svoji tretji vojni čez Severni tečaj v Ameriko

A NEKDOTA

Adolf Menjou, slovit filmski igralec, je bil v svoji mladosti več let preprost natakter. S težavo si je našel pot iz tega okolja do filmskih ateljev.

Ko so ga nekoč ob začetku njegove kariere povabili k nekemu ameriškemu Krezu, mu je dejal neki gospod, ki je vedel za njegovo preteklost:

»Čestitam vam, dragi Menjou, toda ali veste, kako se je treba vesti v takšni hiši? Imam knjigo z naslovom: »Zakladnica bontonac«. Da bi ne napravili kaj napake, vam jo rad posodim za nekoliko dni.«

»Zelo lepo od vas,« je menil Menjou, »vendar pa vaše ponudbe ne morem sprejeti.«

»Zakaj ne?« je vprašal drugi.

»Zato, ker te knjige pač ne boste mogli pogrešati.«

VSAK DAN ENA

»Pater je dobil živčni šok.«
»Kako se je to zgodilo?«
»Veš, prišel je domov in je našel svojo ženo v naročju drugega moža. Žena je rekla, da je njen brat iz Amerike — in bil je zares!«
(Tidens Tegn)

Iz Severne Kitajske beži prebivalstvo z najnужnejšim na varno. Ta Kitajka je zapustila dom s svojim otročičkom

Rafael Sabatini

MORSKI KRAGULI

Gusarski roman

»Gotovo si že slišala novice, o Fenzile. Ali se ti zdi zadosten odgovor?«

Fenzile se je spustila nazaj na blazine in se pogledala v jeklenem zrcalu. »Zadosten odgovor?« je ponovila z brezmejnimi posmehom. »Tako mi Allaha — da! Sakr el Bahr tvega ladjo in življenje dveh sto moslemov, da upleni dva sužnja. Dve sto bi jih moglo biti, če bi bili njegovi nameni pošteti.«

»In drugega nisi slišala?«

»Seveda sem tudi slišala, da je na povratku po srečnem naključju opazil bogato naloženo frankovsko ladjo in jo v tvojem imenu zajel.«

»Po srečnem naključju, misliš?«

»Kako pa drugače?« Pobesila je zrcalo, in njene drzne oči so brez strahu prestregle pašev pogled. »Ali morda trdiš, da je spadalo to naključje v njegov načrt?«

Asad je nagrbnil čelo in se zamislil. Spoznala je uspeh in ga takoj izrabila.

»Samo srečen veter mu je prinesel tega Holandca nasproti, in po še srečnejšem naključju je imela ladja bogat tvor, ki ti zdaj slepi oči s pogledom

na zlato in drago kamenje ter jih zapira za prvi namen njegove poti.«

»Za prvi namen? Kaj hočeš reči?«

Nasmehnila se je kakor človek, ki vse ve, in s tem prikrija svojo popolno nevednost. »Mene vprašaj, o bistrumni Asad? Ali niso tvoje oči bistrejše in tvoj razum predhitrjejši od mojega? Ali ti more ostati skrito, kar jaz dobro vidim? Kaj te Sakr el Bahr res tako po bablionsko začaral?«

Stopil je k nji ter jo okrutno zgrabil za roko: »Njegov namen, babnica! Na dan z gnolbo tvoje duše!«

S temno zariplim obrazom se je kljubovalno vzravnila. »Nočem govoriti!«

»Nočeš? Tako mi Allaha, ženska — ali se drzneš kljubovati? Prebiti te dam! Vsa ta leta sem bil predebel s teboj — tako dober, da si pozabila šibe, ki čakajo nepokorno ženo. Govori torej, preden ti meso zakrvari — ali, če ti je bolj po duši, govori potem!«

»Nočem! Le daj me privezati na desko. Nikoli več ne pride čez moje ustnice beseda o Sakr el Bahr.« A v tem je zahtevala. »O, vir mojega življenja, kako okrutno krivičen si z menoj! Ljubljene me žene, da ti povem, kar vidim, a moje plačilo je samo srd. To je preveč, tega ne prenesem!«

Asad jo je nestrpno pahnil od sebe. »Kakšna nadloga je ženski jezik!« Izmodren od prejšnjih izkušenj, je s temi besedami zapustil sobo.

Toda strup je bil zavdan in je počasi opravljal svoje delo. Glodal in glodal mu je v možganih in

ga mučil s čvomi. Neodolčno in neprijemljivo mu je bilo v duši neznanje, kdaj se mu ni mogel upirati, ker ni imelo podlaski. Nemirno je čakal jutra in Sakr el Bahrvega prihoda. Toda čakal ga ni več z gorčim koprujem odeta, ki se pripravljala na vrnitev ljubljene sestre.

Ravnodušno je stopal Sakr el Bahr po zadnji palubi karake ter opazoval, kako je v mestu počasi ugašala luč za lučjo. Meseč, ki se je dvigal višje in višje, je risal na pesku črne senice dateljnovih palm in sušičasto štrčasto minaretov.

Rana sira Oliverja je bila zaceljena; spet je bil tisti lahek zmerom. Pred dvema dnevoma je bil prvič stopil na palubo. Samo enkrat je bil obiskal ujetnika. Kakor hitro je vstal z bolniške postelje, je pohitel k Rozamundi. Našel jo je blede in zamisljeno, toda nepotrebno duha. Godoljini so bili trdovratni ljudje, in v Rozamundinem nežnem telesu je bivala moška duša. Ko je stopil v kabino, ga je začudeno pogledala. Nato je pobesila oči in sedela kakor kip, s komolci oprta na mizo, slepa za njegovo navzočnost in gluha za njegove besede.

Na vsa odkritosrčna zatrdila, da se že davno kesa svojega nepremišljenega dejanja, mu ni privoščila niti besedice odgovora. Prepaden se je grizel v ustnice, a počasi mu je vzkipel v srcu gnev. Molče je odšel. Nato je obiskal brata in nekaj trenutkov brez besede zrl na shujšani in zbegani kup nesreče, ki je, v svesti si krivde, skrit ležal pred njim.

Ko je zdaj v mesečni stopal sem ter tja, je prelezla po lestvici temna postava. »Sir Oliver!« je tihotajsko glas. Jasper Leigh je bil tisti, ki ga je tako pozdravil.

»Pridi gor!« je zaklical Sakr el Bahr. Ko je stal možak pred njim, je nadaljeval: »Zdaj sem ti rekel, da sira Oliverja ni več. Zdaj sem Oliver reals ali Sakr el Bahr, pravovernik iz hiše prerokove. Nu, kaj želiš?«

»Ali vam nisem zvesto in dobro služil?« je vprašal kapitan.

»Kdo pravi, da ne?«

»Nihače, a tudi priznal si nihače. Ko ste ranjeni ležali spodaj, bi vas bil kaj lahko izdal. Nič drugega mi ne bi bilo treba kakor zapeljati obe ladji v ustje Taja.«

»Pri tisti priči bi te bili na kose raztrgali,« je oporekel Sakr el Bahr.

»Nu, in če bi plul tik ob koplini in izpostavil ladji zapletbi?«

»Da bi postal spet suženj na galeji katoliškega veličanstva? A saj priznam, da si bil zvest. Svoj del pogodbe si izpolnil. Bodi prepričan, da izpolnim tudi jaz svojega.«

»Tudi verjamem, a vaša pogodbeni dolžnost je, da me pošljete v domovino.«

»Nu?«

»Nekaj je hudo: sam ne vem, kje je moja domovina in kje sem po vseh teh letih še doma. Če me vi odločite, bom kakor pes brez gospodarja.«

»Nu, kaj pa naj storim s teboj?«

Kulturni pregled

O novinarskem jeziku

Prispevek k razstavi slovenskega novinarstva

Stalno se ponavljajo očitki: časnikarji nam kvarijo jezik! Če bi verjeli poklicnim in nepoklicnim varuhom in čistilec našega jezika, bi morali dopustiti, da je jezik današnjih dnevnikov mnogo slabši kakor je bil v osemdesetih in devetdesetih letih. Primerjanje tedanjih in današnjih uvodnikov in podlistkov nas z nekimi izjemami, ki so same ob sebi umevne, ne prepričuje o popolni pravilnosti in pravičnosti teh obtožb.

Priznati je treba to-le: Jezik, kakor so ga pisali naši predniki v redakcijah slovenskih dnevnikov, je bil bližji ljudski govorici, namreč jeziku kmečkega ljudstva. Po svoji frazeologiji je bil bolj domač, zato tudi nekam raskav in okoren. Današnji časniški jezik je mnogo bolj gibčen, pojmovno neprimerno širši, bolj niansiran in frazeološko bogatejši; res je pa, da je manj enoten, manj domač, skoraj bi rekli: svetovljansko pobarvan in znatno bolj individualen, kakor je bil novinarski jezik Tomšiča in Jurčiča.

Tudi literarni jezik, kakor ga pišejo naši najboljši pesniki, pripovedniki in prevajalci, kaže podobne spremembe. Tisti, ki se jim zdi kmečko ljstvo najljubše, stvarjalec narodnega jezika in ki se venomer vprašujejo, kako bi to kmet povedal, so v skrbel celó glade jezika v slovenskih delih, ki so pri vsakem narodu najvišja jezikovna stvaritev. Tam se zdi sleherni fraza, vsako oblikovanje stavka, ki ne ustreza ritmu in barvi ljudske govorice, neodjustljivo patenje in greh zoper narodni jezik in duha.

Ze večkrat je bilo povedano tudi pri nas, da izraz jezikovni pojavi poleg svoje filološke tudi svojo sociologijo, in prav o nji poklicni jezikoslovci kaj malo razmišljajo. Jezik, kakor je bil v knjigah in še bolj v listih sredi 19. stoletja tja do konca stoletja, je v očitnem odnosu s tedanjo strukturo slovenske družbe. Bili smo izrazito kmečki narod z izobraženstvom, ki je skoraj brez izjeme prihajalo izpod slamnate strehe; kar je bilo našega meščanstva, je tolikanj podlegalo vplivu nemške kulture, da ni moglo imeti večjega in koristnejšega vpliva na naše slovo in na jezik. Večja diferencija slovenske družbe se je začela šele z novim stoletjem in je po prevratu dobila take oblike, da ni čuda, če so se pojavljali tudi na področju duhovne kulture kaj nenavadni odmevi. Skratka: pod vplivom velike zgodovinske spremembe je ves družabni razvoj postal hitrejši in vanj so posegle nove kulturno-gravitacijske, politične in gospodarske sile.

★

Pri ocenjevanju jezika kot splošnega pojavi je treba torej upoštevati njegovo sociologijo, ne pa samo filologijo. Slovenski pisatelj in novinar sta v prejšnji dobi za jemala besedišče, frazeologijo, ritem jezika iz kmečkega ljudstva, podlegala sta pa tudi vplivu nemščine, ki je pri nas absolutno prevladovala in s katero je izobraženec prihajal v vsakdanje stike. Res je, da se je zoper jezikovni vpliv nemščine, ki je močno okužilo ljudsko govorico v mestih in trgih, dvignil slovenski purizem in da je bilo v kolikaj dobrem slovenskem spisu manj germanizmov, kakor jih je danes in kakor jih celo dopušta najnovejši »Slovenski pravopis«. Toda nemščina, drugi jezik slovenskega izobraženca, je vendarle vplivala na sistem mišljenja in izražanja, kakor vpliva pri slehernem človeku vsak tuji jezik, če ga redno rabi — čeprav sam kot živo.

Po prevratu se je izvršil ali celó dovršil sociološki proces diferenciranja slovenske družbe in v tvorno kulturno življenje so stopile ne le meščanske plasti, marveč tudi delavstvo. Kmečko jedro naroda je ostalo, toda ni več res, da bi bila samo kmečka govorica jezikovno merilo; z razvojem družbe in zlasti z razvojem mest in industrijskih središč nastajajo poleg novih stanov tudi nova torišča jezikovnega razvoja. Meščan in delavec vnašata vanj svoj argot, in nekaj tega vedno uhaja tudi v literarni jezik, kajti jezika ni mogoče nikdar petrificirati. Knjižveni jezik je izrazito kulturna tvorba; v njem se odražajo ne samo za preteklost, marveč tudi za sedanost vse sociološke obstoječe narodove plasti, ki se udeležujejo kulture. Skratka: S prevratom je slovenski jezik dokončno prelomil s svojim sinovsko ponižnim odnosom do kmeta. Nastala je potreba preureditve nazora o jeziku.

V tem prehodnem stanju smo še vedno. Poleg nastanka širše sociološke osnove našega pismenega jezika se je zgodilo še nekaj, kar bistveno vpliva na razvoj jezika in književnosti. Prenehala je izključna, kar sleplina premočnega kulturnega vzorca; naša, prejet enotna kulturna usmerjenost se je razbila. Danes imamo že mnogo ljudi, ki redkeje prebirajo nemške knjige, zato pa pridno čitajo francoske, angleške in druge. Izginja tudi tisti tip hejsovanec, ki niso praktično obvladali nobenega dru-

gega slovenskega jezika in so se s pisanstvi drugih slovenskih narodov spoznavali v nemščini. Obzorja so se odprla mnogo širše, kakor so bila odprta kdaj pri nas; dotok tujih vplivov merda ni večji, a je mnogostanski in v marsičem globlji. Naši listi in obzorniki kažejo v svojih stolpcih širšo razglednost kakor kdaj prej. To ni vplivalo samo na občo kulturo, marveč vidno vpliva tudi na jezikovne zadeve, na stil itd. Uvaževati je treba vpliv srbskohrvatskega jezika, ki je bil nekoč umeten, hoten in osebne, danes se pa oba jezika neizprosno srečujeta na istem torišču politične in gospodarske usode. Vse umetne ograje so prav tako brezplodne, kakor še bolj umetni in kulturno sterilni poskusi jezikovnega spajanja, ki so zdaj že za nami.

O potrebi novega nazora o jeziku je pri nas pisal B. Vodusek (»Krog«, str. 66—76) in prepričevalno opozoril na njegovo sociologijo in kulturno problematiko v zvezi s spremembami, ki so nastopile z diferenciacijo slovenske družbe.

Vprašanje »novinarskega jezika« je prav posebno zavolano s temi spremembami. Bolj kakor vsi drugi jezikovni izrazi kaže jezik v listih očitne znake družbenega presnavljanja in z njim zvezane neuravnoteženosti. Ne smemo pozabiti, da slovenskega jezika glede njegove stabilnosti in literarne podlage ni mogoče primerjati s češkim, kaj šele s francoskim jezikom, kajti jezik dosega neko relativno stabilnost šele z dolgoletno tradicijo na bolj ali manj ustaljeni socialni in nacionalni podlagi. Francoski novinar lažje piše svoj jezik pravilno, enotno in elegantno, ker ima pod seboj trdnjše jezikovna tla. Pri nas so si sami jezikoslovci v laseh zaradi nekih vprašanj, ki so drugod že zdavnaj urejeni. Slovenci tudi nismo imeli v preteklosti velikih novinarjev, kakor na pr. Čehi Havlíček; še to, kar so napisali naši vodilni publicisti, ni zbrano niti v skromno antologijo. Novinarstvo ima svojo tipično stilistiko, svojo frazeologijo, svoja posebna pravila dobrega pisanja, toda povsod drugod imajo za to priročnike, vzorno literaturo, samo slovenskemu novinarju primanjkujejo najnujnejša teoretična oporišča.

O slabem novinarskem jeziku tožijo tudi pri drugih narodih. Češkim lingvističnim časopisom »Slovo a slovesnost« (II, str. 114—120) je izšel o teh vprašanjih članek G. Wintra, ki predvsem upošteva, da ima novinarski jezik svojo sociologijo in svoje značilnosti, ki ga ločijo od jezika v obzornikih in v knjigah. Če odstopimo izobrazbene pomanjkljivosti novinarjev in iz njih izhajajoče jezikovne napake, ostajajo še vedno tipični pogoji novinarskega pisanja, ki nujno vplivajo na kvaliteto stila. Dobršen del teh pogojev ali celo ovir ni obstojal v času naših prednikov. Predvsem mora današnji novinar poročati kar najhitreje in kar najkrajše. Če pravi Winter, da je češčina za to funkcijo manj zrela kakor frazeološko mnogo bolj diferencirani in ustaljeni zapadni jeziki, ali ne velja to še v večji meri za slovenski jezik? Druče: novinarski jezik mora biti praviloma živ, zelo gibčen in prilagodljiv; mora se v hipu odločiti pred jezikovnimi problemi, ki bi zahtevali počasnih in temeljitih razmišljanj akademikov. Ne gre pa samo za terminološke težkoče, marveč tudi za sporna vprašanja preigibanja tujk, ki zanje nimamo nadomestila (kako so v zadregi medicini, je nedavno dobro povedal dr. Černič). Tu imamo še vrsto vprašanj, ki jih niso dokončno rešili niti filologi zase: ne na Češkem, še manj pri nas. Potreba kratkega izražanja stavi jeziku čedalje večje zahteve. Prav ima G. Winter, ko poudarja vpliv hitrosti novinarskega dela na jezik v listih: novinar ne utegne razmišljati in iskati, ne more — kakor Flaubert — presedeti ves dan za mizo zaradi desetih dovršenih stavkov, ki o njih poletje trdi kakšen A. Gide, da prav za prav — niso dovršeni. Naposled je pri nas in pri Čehih nemalega pomena dejstvo, da novinar vedel obdeluje tujejezično gradivo in da so naše redakcije pravo pribeževališče poliglotov, česar v redakcijah velikih francoskih in angleških dnevnikov ne srečujemo. To poliglottstvo nikakor ne koristi vzornemu pisanju domačega jezika, če novinar ne prebira neprestano najboljših domačih literarnih del in se sam ne bavi z vprašanji domače stilistike in jezika.

Vprašanje novinarskega jezika je pri nas v zvezi s splošnim nazorom o jeziku in z njegovim splošnim stanjem; nedvomno smo sedaj v dobi, ko se stavijo slovenskemu jeziku večje zahteve kakor kdaj prej in ko je njegova podlaga zopet močno razgibana, čeprav v drugem smislu kakor za Levstikovih časov. Takrat je šlo še za temelje; danes gre že za streho: v tem je velik razloček. Ta izvajanja nikakor no-

čejo opravičevati novinarskih slabosti in grehov zoper jezik, toda preden sodimo in obsojamo, si moramo biti na jasnem glede celotnega kompleksa jezikovnih vprašanj. Tu čakajo naše jezikoslovce še velike naloge, a nič manjše tudi pesnike in pisatelje, pa celo novinarje. Naš jezik še čaka ustalitve, in najnovejši poskusi »Slovenskim pravopisom« so samo prvi korak k smotnosti, ki bo dosežen s ustalitvijo vseh socioloških in kulturnih temeljev jezika. Treba bo rešiti še mnogo vprašanj. — o.

Zapiski

POLJSKA KNJIŽEVNOST V L. 1936

Pravkar izišli »Rocznik Literacki«, ki ga je izdal v redakciji Zofie Szymdytowej »Instytut Literacki« v Varšavi, prinaša pregled poljske književnosti v minulnem letu. Iz podrobnega poročila o tej publikaciji v »Gazeti polskiej« z dne 4. t. m. posnemamo nekatere podatke:

Bilanca, kakor jo nudi Rocznik Literacki, nikakor ni deficitna. V poeziji so izšli nove knjige Staff (»Barwa miodu«), Leśmian (»Napój ciemisty«), Tuwim (»Trzęsć górejaba«), Wierszyński (»Wolność tragiczna«) in Iłkowskówna (»Słownik literacki«). Tem starejšim predstavitev poljske so se pridružili še mladi pesniki Chechowicz, Lobodowski, Miłosz. Dve izmed teh resnih pesniških zbirk sta dobili nagrado.

Medtem ko so lani v poeziji prednjačili sami znani pesniki in se ni pojavil zbirke noben pomembnejši začetnik, je bilo v prozi dokaj drugače. Izmed spisov znanih pisateljev so samo trije opozorili nase (»Neibo w plomienicki« Parandowskiego, »Młyn nad Utrata« Iwaskiewicza in »Kranzowie i inni« Naglerowe). Zato je pa nastopilo tem več mladih začetnikov; nekateri njihovi spisi so bili sprejeti z velikim zanimanjem. Med njimi je treba omeniti zlasti spise Tadeusza Breze, Stefana Otwinowskiego, Jerzego Andrzejewskiego in St. Worcella. Leto 1936 je bilo v tem pogledu samo nadaljevanje prejšnjih let, in tudi letos narašča produkcija mladih pisateljev kar od meseca do meseca.

Zelo slabo se je lani odrezala izvirna dramska literatura. Edino pomembnejše delo je Iwaskiewiczeva ljudska igra »Lato w Nohant«.

Zivahno so napredovale izdaje starejših pisateljev. Tako je bila lani dovršena izdaja zbranih spisov B. Prusa in začeta izdaja zbranega dela E. Orzeszkowe in Brzozowskiego. Pojavil se je nov zvezek državne izdaje spisov Mickiewicza. Staropolsko poezijo predstavljata dve veliki knjigi »Słiri stare poljske igre« v izdaji J. Tuwina in izbor poljske meščanske lirike.

O prevodni literaturi nima »Rocznik Literacki« posebno ugodnega mnenja; referenti raznih literatur očitajo prevajalcem, da so prevajali zgolj slučajno izbrana dela in da ne kažejo zadostnega jezikovnega znanja. Najpomembnejši izmed lanskih prevodov je prvi zvezek dela M. Prousta »A la recherche du Temps perdu«. Največ prevajan pesnik je bil lani na Poljskem Horacy.

Izmed literarno-znanstvenih knjig lanske žetve je treba omeniti M. Kridla uvod v raziskavanje literarnega dela (»Vstęp do badań nad dziełami literackimi«) in R. Ingardena »O poznawaniu dzieła literackiego«, dalje W. Zawadzkiego prvi zvezek »Zarysu wersyfikacji polskiej« in K. Troczyńskiego govor o »Elementach pesničkih form«. Izmed literarnih monografij je vredna pozornosti J. Ujejskega knjiga »O Konradzie Korzeniowskim«, dalje dva spisa o Żeromskim in tretji zvezek Czachowskega poljske slovenske zgodovine (»Obraz współczesnej literatury polskiej«).

Koncert Ciri-Metodovega katedralnega zbora v Ljubljani. Kakor izvezo, bo otvoril letošnji koncertno sezono v prvih dneh oktobra Ciri-Metodov katedralni zbor iz Zagreba s koncertom v Uniju. Z pred leti je pokazal zbor svojo vsoko pevsko kulturo s programom cerkvenih pesni po vzhodnem obredu. Med tem se je zbor znatno izpopolnil. Letos v maju je nastopil v Rimu, kjer je imel tako velik uspeh, da so ga takoj angažirali za osem koncertov v Italiji, ki jih bo absolviraj februarja prih. l. Z velikim uspehom je koncertiral tudi v Parizu in v Bernu. V Ljubljani namerava izvajati program letošnjih iznoskih koncertov.

Filozofija in politika. Češko slovo je pričelo 17. t. m. uvodnik »Mej filozofije« iz pera univ. prof. dr. J. B. Kozáka. Pisek, ki je profesor teoretične filozofije na Karlovi univerzi in obenem aktiven politik, glasila pariški filozofski kongres s politične strani. Predvsem ugotavlja, da je tudi na pariškem kongresu vladalo politično ozračje, kar je umljivo, kajti »poslanstvo filozofije ni dandanes samo znanstveno, marveč tudi politično«. Toda ne jemljimo te besede v smislu kakšne strankarske politike. Vodi se neizmeren boj za svobodo mišljenja za pravice duha, prepričanja in vere. Je to bikati bolj zoper trganje vez, ki jih pleteta med narodi in razredi človečnosti in kult resnice. Kjer so izgubili to bitko, tam je šlo vse v prepad: filozofija in znanost. Slehera diktatura pokriva duhovno življenje s silno plastjo leda in boi zo-

per vsako miselno gibanje, ki ni zaukazano od zgoraj, postane kaj kmalu poglavna skrb države. Potlej pa odločujejo o filozofiji lažni agitatorji, o vedij ignoranti in o umetnostni kičarij. Prof. J. B. Kozák zatrjuje, da se je na pariškem filozofskem kongresu pokazalo močno sodelovanje in velika idejna gotovost demokratičnih filozofov. Filozofsko pomeni to: Nastaja močno združevanje duhov na fronti resnice in

S P O R T

Jadranski pokal pride v Ljubljano

Splošna bilanca letošnjega tekmovanja

Udeleženci tekmovanja za Jadranski pokal: Trstina iz Trsta ter domači trije najboljši plavalni klubi: Ilirija (Ljubljana), Jadran (Split) in Viktorija (Sušak) so za letos zaključili svoje borbe. Ze v predzadnjem kolu je bilo očitno, da bo prva Ilirija in je šlo le za razvrstitev med Jadranom in Viktorijo, ki je bila najresnejši kandidat za tretje mesto. — Celó druga bi se mogla biti, če (t) bi ona premagala Jadran tako, kakor je sedaj on njo. — Baš ta usodni čec, je prekrizal marsikak račun v pravkar zaključenem letošnjem tekmovanju za pokal, ki ga letos poklanja zmagovalcu sušaska občina. — Dobimo ga v Ljubljano in ker ni prehodno, ostane tu. Ilirija ga je zaslužila pošteno in v trdih borbah, celó nadmočnih nasprotnikov. —

Statistika

Morda se bo kdo ustrašil, da se nameravamo igrati s številkami, ko pregledujemo končni obračun za l. 1937. — Statistika pa je vendar zelo zanimiva stvar. Tudi v jadranskem športu govorimo kaže, da zmaga boljše čeprav se v sportni politiki zode pogoste nerodnosti. Točke povedo mnogo, zato ne moremo prako njih. Če bi bili tudi sportni sodniki nezmotljivi, potem bi bilo pač vse drugače. Sedaj, ko so pred nami dejstva, opremljena z imeni in številkami, bomo pač zgradili pregled nanje. Zavedamo se pa tri tem, da je mnogo lažje sestavljati bilanco števil kakor pa jih dosegati.

Oglejmo si torej te številke, ki niso le mrtvi znaki. Napor treningov, ogromna volja in pri borbi opravljeno delo — to daje točkam vseh tekmovalcev pravi smisel in vsebino, da ožive. Take šele postanejo zanimive. Na to pa pogosto pozabljamo, zato si sami kratimo pravi užitek, zato le redko razumemo tekmovalce, ki dajejo številkam življenje.

Jadranski pokal! Eto številke: 4 klubi so tekmovali medseboj vsak z vsakim po dvakrat. Skupno 12 tekem. Vsaka tekma je po enakem sporedu obsegala 9 panog. Na razpolago je bilo torej 9 pri 12 prvih mest. Tih 108 zmag so si porazdelili takole: zmagovalce Ilirija 32 (16 + 16), drugoplasirana Trstina 27 (11 + 16), Jadran kot tretji 26 (11 + 15) in Viktorija ki je ostala zadnja 23 (16 + 7). — Točke pa po istem vrstnem redu: I. 355; T. 320; J. 314 in V. 308. — Zaradi raznih odločitev (diskvalifikacije in dr.) je skupno število vseh točk za 12 manjše kolikor bi zneel znanost 12 kar 109. —

Posamezni uspehi

posebno prvakov, bi morali deliti na dva dela, v skladu in morski vodi. Edino Ilirija je od vseh štirih udeležencev imela predpisani bazen, kjer so se mogli priznati najboljši uspehi kot novi rekordi. — V treh tekмах prvega kola, ki jih je Ilirija odigrala doma, sta tudi bila zrušena dva rekorda, oba po juniorkah. Mala Splitanka Beara je na 100 prostih mihalca na 1:16.2 na 1:15.6, Sušaska Smolikova pa na 100 hrbtno od 1:28 na 1:25.9. — To je očiščeni izkupiček rekordov v tem tekmovanju. — V morski vodi pa so bili kar po večkrat zboljšani še mnogi drugi. Po vrsti, — 400 prosti možiki: rekord 5:24 (Defilipis, ZPK); zboljšani skupno osmkrat od domačih tj. jugoslovanski tekmovalci Mini (V.), inž. Gazzari (J.) Mihalek (I.) in dvakrat od gostov (Schipiza). 200 prsni možiki: rekord 2:57.6 (Cerar, I.); zboljšal ga je sam Cerar petkrat, najboljši celó na 2:52.2, — tega na Sušaku. 100 hrbtne možiki: rekord 1:11.4 (Wilfan, I.). 100 prosti možiki: rekord 1:00.1 (Wilfan, I.). Oba sta ostala nedotaknjena. 100 hrbtne ženske: rekord 1:23 (Wimmer, V.). Zboljšani enkrat po Smolikovi (V.) na veljavni čas 1:25.9. 100 prsne ženske: rekord 1:33.4 (Wimmer, V.). Naš je ostal, italijanskega pa je Wernerjeva (Ilirija) kar trikrat nadkrilila. 100 prosti ženske: rekord 1:16.2 (Lampret I.). Zboljšani petkrat po Bearovi, enkrat po Petkovičevi (obe J.); veljavno na 1:15.6 Beara v Ljubljani. —

V tej disciplini je padel tudi stari italijanski rekord in brani novomec Lokarjeva (T.) z 1:15.2. Statista 4 X 200 možiki: rekord 9:47 (drž. reprez.); enkrat ga je zboljšala Ilirija na 9:41.2 toda — na Sušaku. Statista 4 X 50 ženske: rekord 2:19 (J.); zboljšale štirikrat Jadranašice same — vendar vselej v morski vodi.

Se

besedo o zmagovalcih posameznih disciplin. Tu dajmo prednost damam. Največkrat je zmagala Bearova (J.).

človečnosti zoper rasno in nacionalistično mistiko, zoper nesvobodo, zoper propagande, ki so si postavile laž za najvišji smoter. Pisek tudi ugotavlja kot dober znak tesno sodelovanje med češkimi in nemškimi filozofi iz Českoslovaške.

Wernerjeva drama »Ljudje na ledeni plošči«, ki je imela lep uspeh tudi v Ljubljani in drugod, je bila pravkar prepovedana za vso Italijo.

S P O R T

Jadranski pokal pride v Ljubljano

Splošna bilanca letošnjega tekmovanja

9 krat, sledijo: Smolik (V.) 8, Werner (I.) 5, Lokar (T.) 4, Škerl (T.) 3, sestri Prekop M. in H. (T.) po 2 in s po eno zmago: Fine in Krzan (obe I.) ter Ruzier (T.). Skupno 36 prvih mest. — Moških prvih mest (obakrat brez štetja) je bilo 48. Tu je največkrat zmagal Schipiza (T.) 8 iz 11 nastopov, sledita Cerar (I.) in inž. Gazzari (J.) po 6, Frisich (I.) 5, Wilfan (I.) in Mini (V.) po 4, Schell (I.) 3, dalje po 2: Grkinč in Bežjak (oba V.), Berteti (T.) in Matošič (J.) ter s po eno zmago Mihalek (I.), Vidmar (V.), Bacchi (T.) ter Stocker (V.) — če upoštevamo pri številu zmag še število nastopov, sta bila med vsemi najuspešnejša vsakekar odlična Wernerjeva in Cerar (oba I.), ki sta zmagala v vseh svojih nastopih. Vsi drugi tekmovalci pa so nastopili po večkrat kolikor je število njihovih zmag.

Za zaključek še besedo o šteteljah. — Tu je bila na 4 X 200 m moška štafeta, Ilirije v vseh šestih nastopih prva, sledijo pa J. 3, V. 2 in T. 1. V ženski štafeti 4 X 50 m pa so slavile enako 6 zmag odlična Jadranašice preu Viktorijo in Trstino s po 3 zmagami, četm so Ilirijanke tu povsem odločile.

Letošnji prvak Ilirija je po pregledu končnih uspehov postavil v vseh točkah zelo kvalitete tekmovalce in tvoril v celoti tako homogeno enoto, da je njegova zmaga povsem zaslužena in tudi toliko prepričljiva, da smemo trditi, da je Ilirija s tem postala tudi moralno prvak Jugoslavije v plavanju. — Mr.

V nekaj vrstah

Enajstotica dunajskega Floridsdorfer AC, ki zdaj že drugi teden gostuje po Jugoslaviji, je v torki igrala v Borovu proti tamkajšnji Bati, Domačini so zmagnali s 3:1 (1:0). Zanimivo je, da je to dunajsko moštvo v vseh tekmah v Zagrebu in v Beogradu ter zdaj nazadnje tudi v provinci odrezalo zelo slabo, spravilo pa je efektivno in zelo dragoceno zmago nad BSK v Beogradu samem.

Nedeljsko tekmo med Concordio in Ljubljano v Zagrebu so sodili beograjski sodnik Kosta Ninković, njegov namestnik pa je Popović. Za inozemske sodnike so zaprosili Bask in Hašk, ki bosta dobila madžarskega, ter Hajduk in BSK, ki bosta imela avstrijskega sodnika.

CENE MALIM OGLASOM

Pe 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratne pristojbine Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo eni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in ščitivo se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratne pristojbine Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbine Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifro ne prilagajate znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, osiroma jih je vpsolati v pisnu obznanje s naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgornj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičeča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Nepaserko

Izurnjeno za pletenice sprejme takoj Fran Kos, Zidovska ul. 8.

Spremljevalec

Na tovorni avto v Nemško Avstrijo. Lahko tudi začetnik. Potni list potreben. Vizum prekripi podjele. Ponudbe na pod. Jutra v Mariboru pod šifro.

Dobro kuharico

apretno, varčno, srednje starosti sprejemam za go. steno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Samostojno

kuharico srednje starosti, pošteno, marljivo in štedljivo, katere je dobra gospodinja, sprejmem takoj v stalno službo restavracije »LAVI CA«, v Somboru, blizu Z. greba.

Gospodinja

popolnoma vajena vsake gospodinjstva, želi meta pri boljšem samostojnem gospodu ali v večjem podjetju. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Samostojno gospodinja«.

Službo išče

Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din; najmanjši znesek 17 Din.

Marljiva sobarica

smočno slovenskega in nemškega jezika, išče službo. Cenjene dopise na podružnico Jutra v Celju pod značko »Poštena moč«.

Vajenci (ke)

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vajenca

močnega, prirednega in poštenega sprejemam v parno pekarno. — Josip Lavtičar, Kranjska gora.

Pekovskega

vajenca sprejemam takoj. — Ferdo Stančič, pekovski mojster, Crnomelj.

Pridelki

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Koroške brusnice

(Preiselbeer) dnevene sveže, razpoložljive od 5 kg naprej. Zechner Henrik, Ljubljana c. 35.

Vino

dobro, bele belokranjske, prodam 25 hl in 100 l silovnice. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Vino«.

Auto, moto

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

DKW motocikli

nova podliska je prispela Motor-Import dr. z. o. o., Ljubljana, Tyrševa c. 35.

Motorno kolo

NSU 97 ccm, 3 HP, voževo 300 km, poceni napredaj. Na ogled mehanika delavnica Mirko Nardin, Poljanska c. 31.

G. Th. Rothman:

VRTISMRČEK

in ŠILONOSKA

Nove pustolovščine

85

Potolazim jo, sed pristavim in zlezem nanj. Nato se primem za rob okna in se potegnem kvišku. S čevlji praskam po vratih, pa mi ni mar. Posreči se mi, da se vzpnem na okno. Do tod je šlo vse po sreči.

Urejuje Davorin Ravljen, — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar, — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran, — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak, — Vsi v Ljubljani,

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937

1937